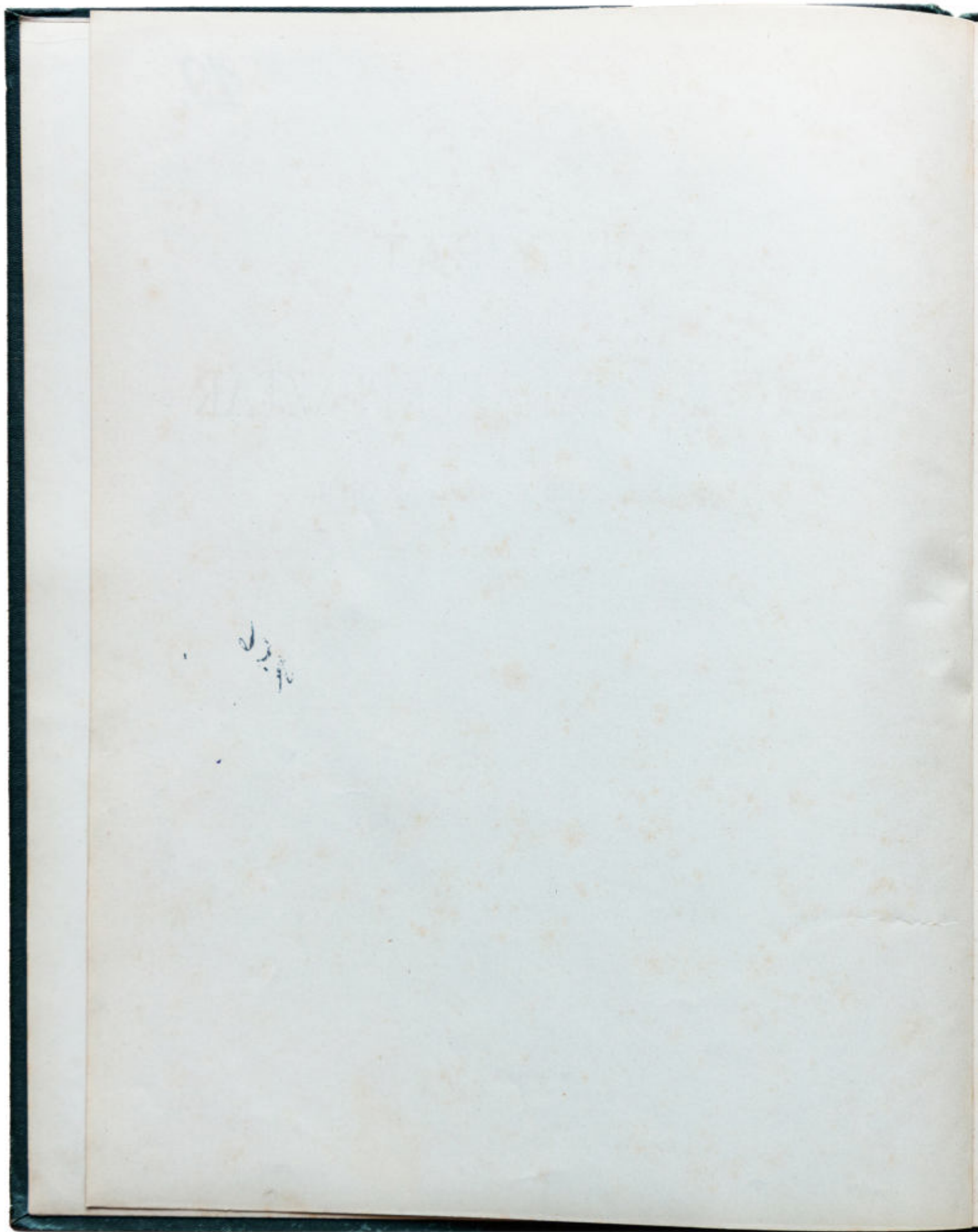

9

Emlékirat
a
Miskolczi Takarékpénztár
negyvenéves
fennállásáról.
1845-1885.

2

EMLÉKIRAT

A

MISKOLCZI TAKARÉKPÉNZTÁR

NEGYVEN ÉVES FENÁLLÁSÁRÓL.

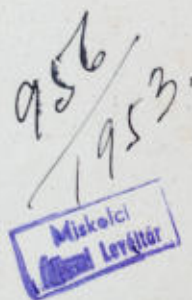
1845—1885.

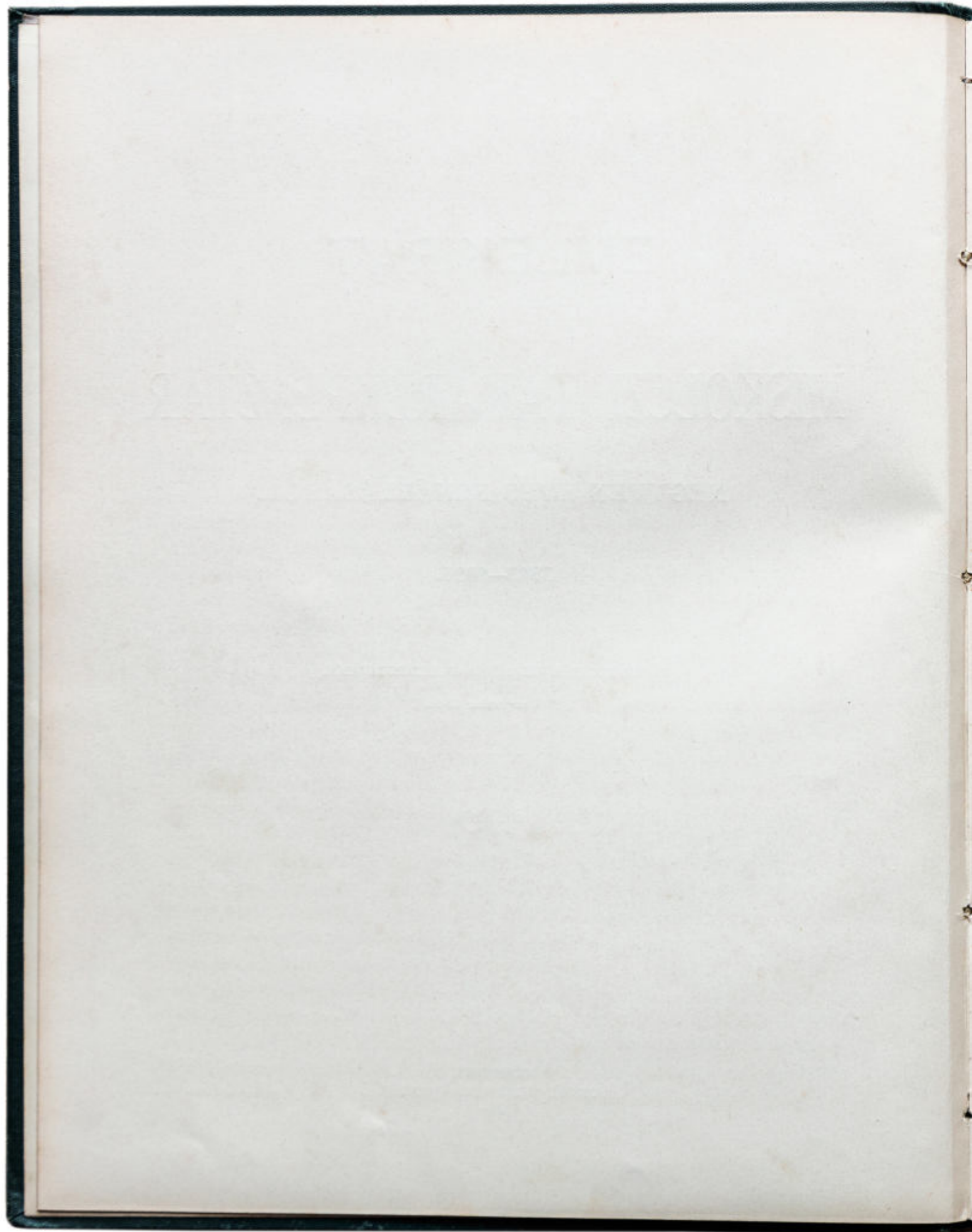
KINYOMATOTT A VÁLASZTMÁNY HATÁROZATÁBÓL

1885. szeptember 12-én.

MISKOLCZ.
FORSTER REZSŐ KÖNYVNYOMDÁJA
1885.

A miskolczi takarékpénztár választmánya 1885. évi február hó 25. napján tartott ülésében elhatározta, hogy miután az intézet ugyanazon évi május hó 1-ső napján tölti be fenállásának 40-dik évét, ez alkalomból emlékiratba foglaltassanak s közzétéssenek azon nevezetesebb mozzanatok, melyek ama négy évtized alatt intézetünk életére feltünőbb hatást gyakoroltak, működése sikerét fokozták, vagy csökkentették, s végre azon tekintélyes állást biztosították, melyet a miskolczi takarékpénztár a hazai testvérintézetek közt jelenleg elfoglal.

A választmány kegyeletet akart ezzel tanúsítani a mult idők iránt, de egyszersmind tanúságot szolgáltatni a jövőre nézve. Visszapillantásunk arról győz meg, hogy az öntudatos, csüggedetlen munkásság leküzdí az akadályokat, s hogy a mohó önzéstől ment, óvatos, takarékos és becsületes működés legjobb biztosítéka a sikernek.

A «Miskolczi Takarékpénztár» 1845. május 1-ső napján nyitott meg.

Keletkezését azon üdvös mozgalomra lehet és kell visszavezetni, melyet 1839-ben az áldott emlékü Fáy András indított meg, s mely 1840-ben a pesti és aradi, 1841-ben a nagy-szebeni, 1842-ben a pozsonyi és soproni, 1844-ben a győri, kassai, esztergomi és kőszegi takarékpénztárak felállítását eredményezte.

A cél, mely a kezdeményezők szemei előtt lebegett, Miskolczon is az volt, a mi Pesten s a többi városokban: módot nyújtani a kézi munkára utalt, s általában a szűkebb anyagi viszonyok között élő honpolgároknak, hogy megtakarított filléreiket biztosan és úgy helyezhessék el, hogy a betett tőke azonnal kamatozzék, s a szükséghez képest azonnal, vagy rövid idő alatt kivehető legyen; felébreszteni, vagy fokozni ez által a kedvet és ösztönt a takarékosagra, másfelől összegyűjteni a különben heverésre utalt vagy könnyen elkallódó apróbb tőkéket, s oda fordítani azokat nagyobb összegekben, a hol olcsó hitelre szükség mutatkozik.

A miskolczi takarékpénztár tehát, bár nem zárta ki, sőt kikötötte alapszabályaiban a tartalék kiegészítése után mutatkozó jövedelmi fölösleg kiosztását, szintén humanisticus

jelleggel alakult. Nem is üzletemberek vagy tőkepénzesek hozták azt létre az anyagi haszon biztos reményében, hanem Borsodmegyének és Miskolcz városának — mely már akkor is élénk helyi központ volt, és öntudatos polgári elemmel, önálló kereskedelemmel és szépen fejlődő kézműiparral bírt — szélesebb látkörű, s a nép boldogulásáért melegen érdeklődő birtokosai és polgárai.

A rendelkezésre álló adatok szerint, az alakítás és alakulás tárgyában az első értekezlet 1844. november hó 10., 12., 13., 17. napjain tartatott meg. Ez értekezletnek — melyet valószínűleg több magán megbeszélés előzött meg — elnöke báró Vay Lajos, tollvivője Bárány Farkas ügyvéd volt, tagjai pedig tolesvai Nagy Gedeon főszolgabíró, Dominkovics Lajos megyei főpénztárnok, Vadnay Lajos, Herke Lajos, Povószky István ügyvédek, Kraudy László magánzó, Lichtenstein József és Furman Ferdinánd kereskedők, kik közül ma már csak báró Vay Lajos Borsodmegye volt főispánja és Vadnay Lajos volt orsz. képv. és nyug. curiai bíró vannak életben. Ez értekezleten bemutatott, tárgyalott és elfogadtatott a Lichtenstein József által a pozsonyi szabályok alapján kidolgozott alapszabály, mely az 1845. évi január 14. és 16. napjain tartott első közgyűlésen jóváhagyatván, és Bernáth György földbirtokos, Dudok Pál ügyvéd, Fogler József kereskedő, Herke Lajos ügyvéd, Kraudy László magánzó, Kun István ügyvéd, Kun Lajos házbirtokos, Lichtenstein József kereskedő, Pap János reform. tanár, Pilita Miklós földbirtokos, Povószky István ügyvéd, Soltész Nagy János ügyvéd urak személyében az igazgatóválasztmány megválasztatván, a társaság magát alakultnak jelentette ki.

I. melléklet.

II. melléklet.

Aláíratván időközben az alapszabályokban előírt 300 darab 100 ezüst frtos részvény, az 1845. évi február 5-én tartott második közgyűlésen elnöknek báró Vay Lajos, jegyzőnek Bárány Farkas választatott meg, s egyszersmind elhatározott, hogy az igazgatóválasztmány által saját hatáskörében megválasztandó hivatalnokok fejenként 300 ezüst forintot évi fizetést húzzanak, s a társaság költségén valamelyik pénztáratnál az ügykezelési jártasságot szerezzék meg.

A közgyűlés ezen intézkedése folytán az igazgatóválasztmány, azon hó 16-án tartott ülésében, pénztárnokká Kraudy Józsefet, ellenőrré Povószky Istvánt megválasztván, elhatározta, hogy a részvényesek, az aláírt 300 darab részvény értékének felét, t. i. 15,000 ezüst forintot, 1845. évi ápril 24-ig fizessék be, a mi rövid idő alatt csakugyan be is fizetett, s ideiglenesen a megyei pénztárban helyeztetett el.

A közönség nagy rokonszenvvel fogadta az új vállalat keletkezését, Borsodmegye pedig, mint hatóság, mindent megtett, mi hatalmában állott, hogy a zsenge intézet, a rendezetlen birtok- és hitelviszonyok között is, fennállhasson s gyarapodhassék. Már az 1845. február 12-én tartott közgyűlésében készségesen megígérte az intézet által kért erkölcsi támogatást, s pénztári helyiségnek évi 100 ezüst forint bérért átengedte irodahelyiségeit; 1845. május 21-én tartott közgyűléséből fölterjesztette az alapszabályokat a helytartó-

tanácshoz; 1845. augusztus 14-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a takarékpénztári kölcsönök betáblázásának gyorsítása végett havonként kisgyűlést tart; 1847. február 17-én tartott közgyűlésében pedig elrendelte, hogy a tapasztalt visszaélések, t. i. a szinleges kötések korlátozása végett, a megyei tisztviselők előtt — sokszor a jóhiszemű hitelezők kijátszására — történt birtok el- és átadások bejelentessenek és nyilvántartassanak.

A megye pártfogásán felül az intézet közéletünk egyes kiválóbb tényezőinek erkölcsi támogatásában is részesült. Elég lesz e tekintetben fölemlíteni azt, hogy Szemere Bertalan 1847-ben népszerű röpiratot tett közzé ilyen cím alatt: „**Figyelmeztetés a miskolczi takarékpénztár jótékonyására.**“

Az igazgató választmány is igyekezett a közgyűlés bizalmának s az elvállalt feladatnak lelkiismeretesen megfelelni. Gondos körültekintés, óvatos és előzékeny eljárás és szigorú ellenőrzés mellett nagy súlyt fektetett a takarékosagra, gondosan ápolván ez által is az intézet anyagi érdekeit. A takarékoság cultusa annyira ment, hogy a választmányi üléseken leendő használatra mindenik választmányi tag saját költségén készített székét magának, s különleges megbízatásokért egyik sem számolt fel munkadíjt.

Az intézet a 4 első évben szerény, de folyton növekvő sikerrel folytatta működését, és az üzlet, a kezdet nehézségeinek legyőzése után, már-már örvendetes és reményteljes fejlődésnek indult, midőn azt az 184^{8/9}-diki események érzékenyen megzavarták, sőt teljesen megakasztották. Az igazgató választmány a rendelkezésre álló adatok szerint már az 1848. évi december 12-én tartott ülésében, indítatva érezte magát annak elhatározására, hogy Miskolcz városának a közelgő ellenséges osztrák hadsereg által leendő megszállása esetén, a pénztár az ellenséges hadvezér nagylelkűségébe ajánltassék. Jegyzőkönyveinkben fel van jegyezve, hogy az intézet, 1849. január 28-án, az osztrák hadsereg által kirovott sarcz kifizetésére 6000 forint kölcsönt szolgáltatott ki Miskolcz városának.

Közeledvén az orosz hadsereg, az intézet 1849. június 11-én tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy befizetett pénzét minden részvényes kiveheti, s a pénztár biztosításáról az igazgatóválasztmány gondoskodik. Ez intézkedés folytán egyes részvényesek által, 96 darab részvény után, összesen 4800 ezüst forint csakugyan kivéttett, Kraudy József pénztárnok pedig, az igazgatóválasztmány rendeletéből, Kraudy László részvényesnek és Krámer Sándornak, most is az intézet kötelékében álló szolgának kíséretében, az összecsomagolt készpénzzel, értékpapirokkal, kézi zálogokkal és üzleti könyvekkel menekülő útra indult és egész szeptember hó elejéig az ellenségtől mentes vidéken, leginkább Szentés és Gyula környékén tartózkodott.

De a mit az intézet a közgyűlés és igazgatóválasztmány intézkedései által a réven nyert, bőven elvesztette azt a vámon.

Az utazgatás 1158 forintba került, s a visszahozott pénztárban csak 205 frt. osztr. bankjegy s 16,825 forint magyar államjegy volt, mely aztán az absolut hatalom által be-

szedetvén, megsemmisítettett, azon egy ezer forint pedig, melyet az intézet kamat nélkül a magyar kormány rendelkezésére bocsátott, végkép elveszett.

Tönkre ment tehát a 4 év hangyaszorgalma, és elveszett az intézet alaptökéje.

Mindamellett az intézet vezérferfiái nem csüggedtek el, s megcselekedvén mindazt, a mi az országra és az intézetre nehezedett csapások között megtehető volt, az intézet már 1849. évi szeptember 19-én, az azon nap tartott rendkívüli közgyűlés határozata folytán, egész csendben megnyitott.

Jegyzőkönyveink ez időből csak egy kivételes intézkedésről tesznek említést, t. i. arról, hogy a betétek visszafizetése, kedvezőbb idők beálltaig felfüggesztetett, máskülömben az intézet 1849. szeptember 12-én megkezdett szabályszerű működését rendesen folytatta, s kinyervén időközben, t. i. 1851. végén, a budai cs. k. helytartóságtól a további fenállásra vonatkozó engedélyt, azt oly kedvező eredménnyel vezette, hogy bár a részvényérték másik felének, t. i. 15,000 ezüst forintnak befizetése csak az 1852. évi szept. 3-án tartott rendkívüli közgyűlésben rendeltetett el, és azon 4800 frt, melyet a részvényesek 1849-ben jobbadára magyar államjegyekben vettek ki, a közgyűlésnek e körülményre alapított méltányos határozatából csak 1920 frt, vagyis minden kivett 50 frt. után csak 20 frt. folyt vissza a pénztárba; az 1853. évi február 13-án tartott rendes közgyűlés a lefolyt üzleti évre már 10 frt. osztalékot állapíthatott meg, és egyszersmind az üzlet érdekében elrendelendőnek találta, hogy az intézet, mely addig csak három nap volt nyitva hetenként, jövőre minden köznapon nyitva tartassék.

1853-ban az intézet eredeti alapszabályait, az egyletekről szóló cs. k. nyílt parancs rendeletei szerint át kellett idomítani. A módosított alapszabályok 1856-ban hagytak helyben.

1854-ben felmondta az absolut hatalom a megyeházi lakást, s azon évi april 24-én a takarékpénztárt onnan kiköltözni kényszeríté. Az intézet a felső piac-, jelenleg Széchenyi-utczai Kiss Anna-, most Mayer Rezsőféle háznak utcára néző földszinti szobájában s annak sötét előszobájában vonta meg magát egész 1872. évi október haváig, a mikor mostani saját emeletes házába költözött át, melynek építését 1868-ban határozta el.

1862-ben, már a visszaállított helytartótanács uralma alatt, az 1853-ban módosított alapszabályok ismét módosítottak, s elnök helyett, csaknem ugyanazon hatáskörrel, igazgató állított az ügyek élére.

Mindezen módosítások és átalakítások csupán az igazgatásra és ellenőrzésre vonatkoztak, magát a szoros értelemben vett üzlet ellátását nem érintették. Megmaradt a korábbi szakszerű vezetés, szigorú ellenőrzés, ovatos eljárás és takarékoság. És a mint viszonyaink 1867-ben jobbra fordultak, s az ismét módosított alapszabályok 1868-ban, a magyar kormány által a szokásos bemutatási záradékkal elláttattak, az intézet hitele és forgalma fokozatosan annyira emelkedett, hogy már 1873-ban az intézet erősítése, s a

kissé nehézkes szervezetnek és kezelésnek korszerű módosítása vált szükségessé. E célból az alaptőke, az 1873. november 2-án hozott közgyűlési határozat folytán, a szabályszerű 30,000 ezüst vagyis 31,500 osztr. ért. forintról 96,000 forintra, a részvények nominális értéke 100 ezüst forintról 300 o. é. forintra, a részvények száma 300-ról 320-ra emeltetett.

Az alaptőke illetén fölemelése a részvényeseknek csekély megterhelésével értett el. Az alaptőkéhez csatoltatott:

Az évi osztalékból részvényenkint benhagyott 40 frt.	= 12,000 frt.
A nyugdíjalap	= 16,756 „ 80 kr.
A tartalékalap	= 17,743 „ 20 „
A 900 forintjával eladott 20 darab új részvényért befolyt	= 18,000 „
Az alaptőke kitétt	= 31,500 frtot
Összesen	= 96,000 frt.

E művelet által az intézet jelentékenyen emelte forgalmi tőkét, fokozta — szemben a betevőkkel — a fedezet biztosságát, s növelte az új részvényesek személyeiben az intézet tekintélyét és szellemi erejét.

Ugyanezen közgyűlés intézkedése folytán az intézet, ujjalag módosított s 1874. ápril 3-án a szokásos bemutatási záradékkal ellátott alapszabályaiban, a mindinkább élénkülő forgalom igényeinek megfelelő új szervezetet nyert, melynek lényege abban állott, hogy az üzlet vezetése, szorosán körülírt hataskörrel, az intézeti elnökre, az intézeti igazgatóra, a választmányra és az igazgatótanácsra bízott, mely állott az elnökből, igazgatóból, a napi biztosból s a választmány által egy évre titkos szavazattal választott 3 választmányi tagból. E tanács minden köznapon d. e. 11 órakor összeült, és azon ügyeket, melyeket addig a csak koronkint és gyéren ülésező igazgatóválasztmány lassan intézgethetett el, gyorsan elintézte, a vélemények szétágazása esetén pedig, vagy ha valamelyik tag a tanács illetékességét kétségbe vonta, az el nem intézhető ügyet s a tanács összes jegyzőkönyveit elintézés, illetőleg tudomás végett, az igazgatóválasztmány elé terjesztette.

Ugyanazon közgyűlésen megalkottatott és az alapszabályokba fölvétetett a nyugdíjszabályzat, mely az intézeti rendes hivatalnokok esetleges nyugdíjazását szabatosan körülírja, és kimondja, hogy az intézet, összes vagyonát terhelő szolgálat gyanánt, magára vállalja mindenik állandóan alkalmazott, évi rendes fizetéssel ellátott, s önhibáján kívül munkaképtelenné vált hivatalnoka jogos nyugdíj-igényének szabályszerű kielégítését.

Megalkottatván 1875-ben a kereskedelmi törvény, annak 558. §-ához képest az intézet szervezetének módosulnia kellett. A módosításokat az 1876. évi június 25-én tartott rendkívüli közgyűlés eszközölte. Az akkor átdolgozott alapszabályok, kiegészítve III. melléklet. az 1882. évi december 17-én tartott rendkívüli közgyűlésen tett némely póttintézte-

désekkel, jelenleg is érvényben vannak, s az üzlet követelményeinek teljesen megfelelnek.

IV. melléklet. A miskolci takarékpénztár 40 éves működésének eredményei a mellékletek között táblás kimutatásban vannak feltüntetve. Megítélhető ezekből a fokozatos emelkedés, vagy olykor az időközben előállott kedvezőtlen körülmények nyomása.

A táblás kimutatásban feltüntetett eredmények elérésénél több tényező működött közre.

Éveken át, 1845 től egész 1867-ig nem volt más pénzügyintézet Borsodmegyében, s a közönség rokonszenve a kezdeményező részvénytársaság új alkotásában osztatlanul összpontosult.

Az intézet kormánya és hivatalnoki személyzete megtett mindent, mit az adott viszonyok között megtehetett, hogy e rokonszenvet fentartsa és fokozza. Eljárását és egyes intézkedéseit conservatív szellem, t. i. az alapszabályokhoz merev ragaszkodás, s a risico-vállalkozásoktól való óvatos tartózkodás lengte át. Hogy fizetési képességét fentarthassa, s a veszteségektől ment legyen, a helybeli és vidéki pénzügyintézeteknek koronként adott kisebb-nagyobb kölcsönök, néhány az újabb időben adott törlesztési, s Miskolcz városának adott tetemesebb kölcsönön kívül, nem adott az intézet másra kölcsönt, mint készfizető kezesség vagy betáblázás mellett, 4 havi lejáratra kiállított kötelezvényekre, vagy 4, kivételesen 6 havi lejáratu s legalább 3 váltókötelezett által aláírt váltókra, vagy kézi zálogokra. E rendszer azt eredményezte, hogy az intézet bár súlyos időkötést élt át, például az 1863. évi nagy szárazságot, az 1873. évi nagy válságot, s az 1878-iki miskolci nagy árvizet, — az 1849-iki veszteségén kívül jelentékenyebb kárt nem szenvedett; másfelől azt eredményezte, hogy elvállalt kötelezettségeinek saját erejéből, a bécsi nemzeti bank vagy más pénzügyintézetek segélye és támogatása nélkül mindenkor pontosan eleget tehetett; sőt 1873-ban oly tetemes pénzzel rendelkezett, hogy azt, a helyi érdekek sérelme nélkül, pesti intézeteknél helyezhette el. Ha az intézetnek nagyobb kiadásokat kellett fedeznie, mivelhogy sok betét mondatott fel, vagy sok volt új kölcsönért jelentkező, mindig elég volt annak elrendelése, hogy a váltó- és kötvényadósok a lejáratkor 5—10 perczentet fizessenek be. A követelt összeg legnagyobb része mindenkor pontosan befolyt, és az intézet, a szabályszerű felmondási időre, igen sokszor annak bekövetkezte előtt, néha a felmondáskor azonnal, pontosan fizethetett; viszont az intézet úgy a váltókat, mint a kötvényeket rendszerint meghosszabbította, amazokat leszámított új váltók alakjában, emezeket az által, hogy a pénzt a kikötött 4 hó után sem követelte mindaddig, míg a kamat pontosan fizettetett, vagy az adós vagyoni állapotában aggasztó tünetek nem mutatkoztak. Ezen eljárásnak, párosulva azzal, hogy az intézet mindig megelégedett a betéti kamatokhoz arányított mérsékelt nyereséggel, nagy hasznát vette az intézet, s előnyös volt a közönségre, különösen a földbirtokos osztályra, a kereskedőre és iparosra.

Az 50-es években, midőn Borsodban az uzsora kegyetlenül pusztított, s egyre szedte áldozatait a nép minden rétegéből, az intézet olcsó pénze volt a szorongatott adós végső menedéke. Sajnos, hogy azt a földbirtokos osztály, alkalmasint a nyilvánosság előtti álszeméremből, kellőleg nem használta ki. A takarékpénztár helyett professionátus magán közvetítőkhez folyamodott, s a közvetítésért embertelen kamatokat fizetgetett. Mindez az utóbbi időkben megváltozott. Ma már a ki kölcsönre szorúl, nem leplezeti szorultságát, magán közvetítők helyett közvetlenül a pénzintézetekhez folyamodik, és ott, és úgy köti meg a kölcsönszerződést, a hol és a hogy legjutányosabban teheti. Fel kell itt említenünk, hogy az intézet egész 1867-ig, a rövidebb időre betett pénzek után 5, a hosszabb időn át ben hagyott pénzek után 6 perczentet fizetett, s a ki nem vett kamatot fél évenként kamatoztatta; kölcsöneitől pedig 6 perczentet és 2 perczent provisiót vett.

Az 1867-ik év nemcsak a politikai, de a közgazdasági viszonyokban is nagy változásokat teremtett. A közgazdasági erők, melyeket az absolut hatalom intézkedései elzsbasztottak és lekötöttek, az alkotmány helyreállításával felszabadultak. Az 1867. és 1868-iki bőtermés, magas ár, nagy kivitel, szokatlan pénzbőséget okozott. A vállalkozási szellem, mely évek hosszú során szünetelt, új életre kelt. Bankok, takarékpénztárak, hiteligyletek alapítása lett az úton-útfélen hangoztatott jelszó, s egymás után keletkeztek a hitelnyújtó, hitelközvetítő intézetek, melyek között sok volt szilárd alapon nyugvó s ma is virágzó alkotás, de sok volt a speculációra alapított könnyelmű kísérlet és szédelgés.

Miskolcz városa se maradt ment az alkotások e mámorától.

1867-ben megalakult az «Ipar-segélyegylet» egészséges alapokon, de 2 évi fenállása után átalakult részvénytársasággá, a maiglan fenálló «Miskolczi Hitelintézetté.»

1870-ben megalakult a «Borsod-Miskolczi Hitel-Bank.»

1872-ben az «Önsegélyző füléregylet», mely később «Miskolczi takarékegylet» czímet vett fel, s megkezdődött a testvérintézeteknek a dolog természetéből folyó versenyje. Az új intézetek, hogy forgalmat teremtsenek, előbb $6\frac{1}{2}$, majd $7\frac{1}{2}$, sőt 8 kamatot is ígértek és fizetettek a betevőknek, ezzel arányban 9, 10, 11, 12 kamatot szedtek kölcsöneik után, a felmondási időt pedig lejjebb szállították.

Ez eljárás visszahatott a miskolczi takarékpénztárra is. Hogy betéteit el ne vesztse, s az új betevőket el ne riaszsa, kénytelen volt lépést tartani az új intézetekkel, s a betétek kamatait a régi 5 perczentről $5\frac{1}{2}$ -re és 6-ra, a régi 6 perczentről $6\frac{1}{2}$ -re és 7-re, kivételes esetekben, t. i. özvegyeknél, árváknál, humanitárius testületeknél $7\frac{1}{2}$ -re, a kölcsönök kamatait pedig a régi 6 perczentről és 2 perczent provisióról 9 re, $9\frac{1}{2}$ -re, sőt 10-re emelni, és az 1875: XXV. tcz. folytán, bélyegilleték fejében $\frac{3}{10}$ perczentet is a kölcsönzőkre háritani. A 10, illetőleg $7\frac{1}{2}$ perczent volt a legmagasabb, mit az intézet vett és adott.

Az új pénzintézetek keletkezése tehát nem azt eredményezte, a mit talán alkotói

gondoltak és hangoztattak, hogy t. i. olcsó hitellel fog táplálkozni a borsodmegyei földmivelés s a miskolci ipar és kereskedelem, hanem azt, hogy fölemelkedett a kamatláb. A betevő tőkepénzesek bőven arattak, a hitelre szorult polgárok pedig sokat vesztek.

A miskolci takarékpénztár — látva a bajt - többször tett kísérletet, hogy a betét kamata közös egyetértéssel lejobb szállíttassék; de törekvése egyik másik intézet vonatkozásán mindannyiszor megtörött. Mig végre a 80-as években országszerte leszállván a kamatláb, Miskolczon is helyreállott a régi normális állapot, s ma már — legalább a miskolci takarékpénztárnál — inkább a pénz bősége, mint annak hiánya okoz fejtörést, és szolgáltat alkalmat kivételes intézkedésekre, t. i. a kölcsönök kamatainak fokozatos leszállítására, a pénzfőlöslegnek állam- és hitelpapirokban való elhelyezésére, és törlesztési kölcsönök megszavazására. A miskolci takarékpénztár ez idő szerint — és ez így van pár év óta —

a kölcsönöktől

500 forintig	8
501—2000 forintig	7 ¹ / ₂
2001—5000 „	7
5000 forinttól fölfelé	6 ¹ / ₂ vagy 6 száztólit

vesz, és a kamatadó felét.

A betétek után pedig minden adóbetudás és levonás nélkül 4, egy évi behagyás esetén 5 száztólit fizet, és a ki nem vett kamattól is félév múlva 4, illetőleg 5⁰/₁₀ kamatot fizet.

A miskolci takarékpénztár története, bármily rövid vázlatban örökíttessék is az meg, hiányos volna azon férfiak neveinek fölemlítése nélkül, kik a lefolyt 40 év alatt az intézet élén állottak, s érdekeiket hatványozott mérvben támogatták.

Ilyen volt báró Vay Lajos, ki az intézet létrehozásában s a megalakult intézet vezetésében buzgón fáradozott, s az intézetnek 1845—1850-ben elnöke volt;

Dominkovics Lajos, ki 1850-ben,

Lichtenstein József, ki 1850—1852-ben elnök,

Soltész Nagy János, ki 1852—1863-ban elnök, 1863—1869-ben igazgató,

Kun József, ki 1869—1875-ban igazgató, azontúl 1885-ig a választmány elnöke,

Kun Lajos, ki 1867—1876-ben másod igazgató, 1876—1882-ben vezérigazgató volt;

Furman János, ki 1882 óta az intézet vezérigazgatója, és végre

Szűcs Miklós, ki 1850-től a folyó évben történt nyugdíjaztatásáig tollnoki, ügyési és titkári minőségben, 35 éven át példás hűséggel szolgálta az intézetet.

Ezen érdemes férfiak sorából két férfiú emlékezete emelkedik ki, t. i. a Soltész Nagy Jánosé és a Kun Lajosé. Mind a ketten egész odaadással gondozták az intézet

érdekeit, s évek hosszú során nagy szakismerettel és tapintattal vezették az intézet ügyeit. Kiváló érdemek kiváló méltatást követel.

Szólanunk kell még az intézet hivatalnokairól.

Jegyzőkönyveink tanúsága szerint mindig híven teljesítették elvállalt kötelességeiket. Azon szép eredmény, melyet a táblás kimutatás felmutat, nagy részben az ő hasznos tevékenységöknek tulajdonítható.

Bárány Farkas	1845.
Somogyi László	1845—1847.
Apostol József	1847—1848.
Regéczy István	1848—1850.
Szücs Miklós	1850—1885.

a tollat vezették ;

Kraudy József	1845—1869.
Tóth László	1869—1877.
Pehán József	1877-től a mai napig

a pénztárnoki teendőket végezték;

Somogyi László	1845—1846.
Apostol József	1846—1848.
Regéczy István	1848—1873.

az ellenőri teendőket teljesítették;

Kozma Sándor	1869—1879.
Mázer Lajos	1879 óta a mai napig

könyvelői minőségben működtek.

Kun Barnabás 1879-től a mai napig segédkönyvelője az intézetnek ;

Mezőssy Vilmos 1879-től a mai napig hivatalsegéd minőségben szolgálja az intézetet ;

Molnár Elek ügyvéd 1881-től a mai napig a peres ügyeket látja el.

Az intézet alakulásakor és fenállásának első éveiben csak a hivatalnokok, t. i. a pénztárnok és ellenőr húztak rendes fizetést, t. i. 300 ezüst forintot. Az elnök és a választmány tagjai csupán erkölcsi elismerésben részesültek. A választmánynak azonban azon tagjai, kik az évi revisiót teljesítették, 1853 óta, kivételes működésök tartama alatt, egyenként 4 frt. napidíjt húztak. Az elnöknek, mint az intézet tényleges vezetőjének díjazása csak 1860-ban, tehát a fenállás 16-ik évében határozottatott el, az elnöki tiszteletdíj 50 db. aranyban állapíttatván meg. Ez tartott 1876-ig, midőn az intézet vezetését az igazgató vette át, az elnöknek nem maradván egyéb teendője, mint elnökölni az igazgatóválasztmány ülésein. A vezérigazgató fizetése 1200 frt volt; 1882-től 1400 frt, az igazgatóság

tagjainak tiszteletdíja fejeinként 200 frt, a felügyelő bizottság tagjainak tiszteletdíja fejenként 50 frt volt, 1877 óta pedig 100 frt, a választmányi tagoké ülésenként 2 frt, 1884 óta 3 frt, a napi biztosoké 3 frt, 1884 óta 4 frt.

A miskolci takarékpénztár, noha már keletkezésekor mérsékelt nyereségre számító intézet volt, sohasem feledkezett meg azon humanisticus feladatról, melyet alakulása kor hangoztatott, és évi tiszta nyereségéből mindig juttatott köz- és jótékony czélokra. A m. t. Academia, a Kisfaludy-társaság, az irói segély-egylet, a közhasznú vállalatok, intézetek, egyházak, iskolák és az irodalom ismételve részesültek és részesülnek az intézet adományaiban. A miskolci iskolák között — tekintet nélkül a felekezetre — évenként 400 frtot oszt ki az intézet. Fenállása óta összesen mintegy 28 ezer forintot juttatott már köz- és a szorosabb értelemben vett jótékony czélokra.

Az intézet 128 alapítója közül ma már csak 27 van életben, ezek között 5-en vannak eredeti részvényeik birtokában, t. i. Kovács György, Kun István, Furman János, Pollák Jakab, Propper Ignác. A kihaltak nyomába új nemzedék lépett, mely a régiektől hagyományosan átvett elvek útmutatása szerint folytatja tovább az intézet közhasznú tevékenységét.

Ime takarékpénztárunk 40 éves életének rövid vázlata. Közsükség szólítá létre ez intézetet, s fentartotta a bizodalom, melyet magatartásával a közönségnél kiérdemelt. Viharos napok jutottak osztályrészeül, mindjárt zsenge éveiben; de eszélyes kitartása szerencsésen megküzdött a nehézségekkel. Ha olykor hanyatlás mutatkozik is az eredményben, az csak kivétel volt, melyet a kedvező fordulat csakhamar kiegyenlített.

A multak alapján indokoltnak tarthatjuk a reményt, hogy a miskolci takarékpénztár az eddig követett ösvényen haladván, jövőre is mindinkább gyarapodni és virágozni fog.

ALAPSZABÁLYOK

1845-ből.

A hazánkban már létező takarékpénztárak a közjóra, főleg a kereskedés virágzására oly dús eredményeket szültek, hogy azokat mint a kor legjelesebb intézeteit tekinthetni.

Ezek azok, melyek a vagyontalannak szintűgy, mint a vagyonosnak alkalmat nyújtanak, hogy amazok verejtékes szerzeményök csekély öszletét, a szükség idejében visszavehetendőt, ezek pedig feleslegöket, majdan gyümölcsöt hozandót, azonnal biztos helyre ki adhassák. A takarékpénztárak tanúsítják, — gátat vetve az uzsorának — azt is, hogy a pénz, ha mozgásba hozatik, a polgárok minden osztályaira nézve melly dús sikerrel forgatható, s ellengátúl szolgálnek azon rohamnak, melly a biztos kiadhatás reménye nélkül heverő tőkék öszve halmozása által a köz kereskedést gyakran megakasztja.

A Takarékpénztárak hasznos voltát fontolóra vévén, azoknak szaporítása által a köz jót elő mozdítandó, itt egy Társulat alakult, melly 1845-ik év Január 11. napjától ezen nevezett alatt

Miskolczi Takarékpénztár,

olly intézetet kíván létre hozni, melly részvényekre alapíttatik, s a mellynek igazgatása egy a közgyűlés által választandó Elnök elő ülése alatt munkálkodó választmányra fogna bízanni.

A Társulat által munkálkodása alapjáúl elfogadott szerződés következő:

1. §.

A Társaság 300 háromszáz pengő forintos részvényekre alapítja tőkéjét, mellynek fele, azaz 15.000 pengő forint lévén előlegesen befizetendő, az a betevőknek e társulat kezelésére bízott pénzök fedezéséért biztos helyre fog kamatra kiadatni. — Ezen tőke miglen az intézet fenáll, fölmondhatatlan, befolyó kamatai és az intézet minden más jövedelmei a kezelési költségek leszámításával mindaddig egy tartalék tőke létesítésére s szaporítására lesznek fordítandók, míg az az eredetileg létesített öszlet felét meg nem üti, és ha ez idő lefolyt, akkor a felesleg jövedelem a részvényesek közt osztalék gyanánt rendszeren és évenként el fog osztanni.

A részvények be nem fizetett másik fele az ügyek szaporodtával a választmány-
nak közgyűlésileg helyben hagyandó indítványára szinte beteendő lesz, — arról minden
részvényes értesítendő. A határidő két hónap, mellynek elteltével, ha valaki részvénye
másik felét be nem fizetné, a már előbb befizetett öszlet visszavonhatatlanul a társaságé,
s azért annak könyveiből ki törlendő.

2-ik §.

A legkisebb mennyiség, mely elfogadtatik, egy forint, a legnagyobb két ezer
forint, — többet egy könyvecskére elfogadni nem szabad.

3-ik §.

A Takarékpénztár kamat fejében fizet évenként

1 frttól	100-ig	5 pc.
101 „	1000 „	4 $\frac{1}{2}$ „
1001 „	2000 „	4 „

a kamatok csak egész holnapra számíttatnak úgy, hogy azon öszlettől, melly valamely
holnap folytában adatik be, csak a fizetést követő legközelebbi hó 1-ső napjától járand a
kamat; hasonló tekintet lesz a visszafizetéseknel, a mennyiben az intézet csak a felmon-
dást megelőző hó végéig fizetendi a kamatot.

4-ik §.

A kamatok csupán forintnyi öszletekre vettetnek ki.

5-ik §.

A huzamosabb ideig beadott tőkétől a kamatok félévenként fognak fizettetni. —
Január 1-től 14-ig és junius 1-től 14-ig — a fel nem vett kamatok új tőkévé alakulván,
ezeknek szinte kamatja jár.

6-ik §.

A Takarékpénztár a befizetésekről egy kivonati könyvecskét ad, mely a folyó
számot, a befizető nevét, a fizetés esztendejét, havát, napját, továbbá a kiadásokat, bevé-
teleket és kamatokat tartalmazza. Ezen könyvecske a betevőt és az intézetet kölcsönösen
érdeklő alapszabályok kivonatával leszen ellátandó, érette az első befizetés alkalmával

1 frttól	50-ig	3
51 „	100 „	6
101 „	1000 „	10
1001 „	2000 „	20 krt kellvén letenni.

7-ik §.

A Takarékpénztár, minden tekintet nélkül a befizető nevére, mellyet ez tetszése
szerint választhat, csupán és egyedül a könyvecske birtokosának fizet, aki mindaddig tör-

vényes tulajdonosának fog tekintetni, míg az ellenkező törvényszerűleg be bizonyítva, s erről a pénztár forma szerint értesítendő nem lesz, — ha mindazáltal a befizető előre kikötné, hogy a járandóság csak neki fizetessék, illy esetben ezen feltétel mind a főkönyvben, mind pedig a befizető kivonati-könyvecskéjében különösen megjegyezendő, mi azon következtetést vonja maga után, hogy a fizetés csak magának a befizetőnek fog teljesíttetni, aki annak felvételét visszadandó könyvecskéjében megismerni köteles.

8-ik §.

A betételek, ha kívántatik, következő időszak szerint fizettetnek vissza:

	1 frttól	50-ig	naponként	
51	„	100	„	fél
101	„	500	„	egy
501	„	1000	„	két
1001	„	2000	„	három

} felmondás után
számitandó
hónap alatt.

Azonban szükség, hogy a befizetett öszlet mielőtt felmondatnék, legalább is annyi ideig lett legyen az intézetnél, a mennyit az itt érintett tőke öszletek arányához képest a visszafizetési határidők kiszabnak.

9-ik §.

A betevők mindenikének szabadságában áll tőkéjét és az illető kamatokat az előbbi §-ban megállapított felmondási időszak tekintetbe vételével egészen vagy részenként felvenni. — A részletes fizetések mind a Takarékpénztár könyveibe, mind a tulajdonos kivonati-könyvecskéjébe be irandók, és egy választmányi Biztos, Pénztárnok és Könyvezető aláírásaikkal ellátandók, ha pedig a befizetett tőke egészen felvételnek, akkor a kivonati-könyvecske a pénztárnak vissza adandó.

10-ik §.

A társaság tőkéjét

- a. Ingatlan,
- b. Ingó vagyonban biztosítandó kölcsönökre, és
- c. Escompt (leszámitolás) ügyekre fordítja.

11-ik §.

A választmány által ügyei kezelésére szükségesnek talált öszlet kivételével, minden betétel, fel nem vett kamat és a tartalék alaptőkéje ingatlan vagyonokra 100-tól 6-os kamat mellett adatnak ki, — ingó javakra tett előlegezéseknél és leszámítolási ügyeknél azonban a törvényes szabályok megtartása mellett a kamat lábra megszorításnak helye nincsen.

12-ik §.

Az intézet csak azon világos föltétel alatt ad kölcsönt, ha az illető adós magát az 1836: XX-ik és 1840: XI-ik törv. cikk értelmében egy a választmány által kijelölendő törvényhatóságnál eszközlésbe veendő sommás eljárás szigorúságának alája veti.

13-ik §.

Az e módon keletkezendő kötelezvényeket tartozik a kölcsönvevő az 1840-ik XXI. törv. cikk értelmében az illető törvényhatóságnál haladék nélkül, és pedig saját költségén betábláztatni, — ha csak lehet első helyen és kivételesen ezen czélra lekötött fekvő vagyona, — a már netalán betáblázott somma a Takarékpénztártól felveendettel semmi esetre annak becse értékének felét felül nem haladhatja.

Kétszáz pengő forintig azonban betáblázás nélkül is kölcsönöz, ha az adós jó hitelű ösmeretes, és két biztos jót állót szerez.

A pontos meg nem fizetés esetére a sommának egy ötödrésze mint kötbér fog a kötelezőben beigtattatni.

14-ik §.

Ezek szerint kölcsönöz az intézet:

1-ör Nemesi Javakra

a) ha a kölcsönvevő vagyoni állapotát az 1840: XXI. törv. cikk XIX-ik §. értelmében, tulajdoni jogát pedig valamely hiteles módon kimutatta;

b. — ha az illető hatóságtól az iránt, hogy vagyonát jelenleg valósággal és háborítlanul birja, tanulevéllal bebizonyítja.

2-szor Polgári javakra, — Miskolczon pedig quantualis és censualis funduson lévő épületekre és quantualis földbirtokra is, ha a kölcsönvevő azt mint saját tulajdonát s hogy azt valósággal és háborítlanul birja, tanulevéllal bizonyítja be.

3-szor Nagyobb községeknek, ha azok azt, hogy olly községi vagyon birtokába vannak, mellyen vagy semmi, vagy aránylag csekély teher fekszik; nemkülönben kölcsön vehetési képességüket kellőleg bebizonyították; végre

4-szer földes úri hatóság alatt álló egyes polgároknak úrbéri telkeikre azon czél elérése tekintetéből, hogy a törvényes kamat melletti kölcsön vehetés jótékonyága a népesség minden osztályaira, s különösen a jobbágyokra is kiterjesztessék, az Intézet egy egész telkes jobbágnak telke minőségéhez képest legfellejebb 60, — féltelkesnek 30, — egynegyedrésztelkesnek 15 pengő forintig kölcsönöz; — csak hogy az ilyen esedező kötelek kimutatni, hogy úrbéri telke adóssággal terhelve nincs, és hogy földes uratól a kölcsön vehetésre engedelmet nyert és végre helybeli előljáróinak bizonyítványával azt, hogy szorgalma mellett erkölcsi jelleme is tiszta.

15-ik §.

A felmondási határidők, melyeket az intézet kölcsönözéseinél szem előtt tartani köteles, következők, u. m.:

A legkisebb mennyiségtől kezdve 2000 pengő forintig három hónap, 2001 pengő forinttól a legnagyobb öszletig hat hónap. Mi mellett azonban az Intézetnek szabadságában áll 2000 pfírtot meghaladó öszleteknél részletes felmondásokat is tenni, mely esetben azok három hónap alatt lesznek leteendők, melyeknek pontos fizetése ha kimaradna, a tőke felmondottnak tekintetik.

16-ik §.

Az adós a választmány megegyezésével részletes visszafizetéseket is tehet a fent meghatározott felmondási határidők alatt, — a kamatok azonban minden ily visszafizetett részlétől szinte leteendők.

17-ik §.

A kölcsönöktől beigtatási díj fejében a legkisebb öszlettel 50 frtig 6 kr., — ezen felül minden 100-tól 20 kr. jár.

18-ik §.

A társaság előlegez továbbá ingó javakra, jelesül pedig:

1-szor status kötelezvényekre,
2-szor magán kötelezvényekre,
3-szor árukra és természetvényekre, — arany és ezüst kelmékre, és pedig következő feltételek alatt:

a) Austriai status kötelezvényekre általán, különösen olyanokra, melyek bizonyos névre szóllanak, előre bocsájtott rendszeres engedmény mellett Bécsi folyamba mérendő értékük kétharmad részét, és akkor is csak úgy, ha azok egy miskolczy lakos által azon lekötetés mellett tétetnek le, hogy valahányszor a letett status kötelezvények folyama 10 percenttel alább száll, ő a megtörtént felszólítás után 24 óra alatt a hiányzó 10 prcet fedezendi, különben szabadságában fog állani az Intézetnek ezen kötelezvényekből annyit adni el, a mennyi összes követelésének tökéletes kielégítésére megkívántató lesz.

b) Magán kötelezvényekre az öszlet kétharmad részéig, ha előbb engedmény mellett általruháztnak s mindazon biztosítási szabályoknak megfelelnek, melyeket az Intézet maga is a kölcsönöknél megtartani köteles.

c) Árukra és természetvényekre szoros kirekesztésével azoknak, melyek romlásnak kitétetvék, folyó értékek feléig, és úgy, ha a fél a kamatokon kívül magát még a raktári, ha szükség, alkusz, váltó és biztosítási díjjak lefizetésére is kötelezi.

Aranyra, ezüstre belértékeik háromnegyedéig, minden tekintet nélkül foglalásukra. Minden ingó javakra három hónapra adatik előlegezés, mely idő azonban a

választmány véleményéhez képest folyamodás útján továbbra is kiterjesztethetik, azon esetben mindazonáltal, ha sem az előlegezés annak lejáratí napján le nem tétetett, sem halasztás nem kísértetett, vagy pedig meg sem engedtetett, a választmánynak nemcsak joga, de kötelessége is a zálog eladását azonnal eszközteni, és a felelet terhe nélkül történt eladási árból a félnek csupán annyit szolgáltatni vissza, a mennyi követelésének levonása után netalán fenmaradand, a kamatok s a 17-ik §-ban említett beiktatási díjjak minden előlegezéseknél előre fizetendők és azért azonnal leszámítandók.

19-ik §

Leszámítolási (Escompt) ügyek.

1-ször: A választmány ön belátása szerint a mint több vagy kevesebb heverő pénzzel rendelkezhetik, leszámítolási ügyekkel is foglalkozand, e végett vagy saját köréből, vagy a helybeli kereskedők közül hat vizsgálókat választand, ezeknek a leszámítolás végett benyújtott tárgyak lelkiösmeretes megvizsgálása kötelességök leend.

2-szor. Határozat hozatalkor a választmányi biztoson kívül a vizsgálóknak kell jelen lenni; a szavazás golyókkal történik és a teljes szótöbbség határoz.

3-szor. A beváltást vizsgáló választmány tagjai saját vagy olly házak váltói felett, mellyekkel viszonyban állanak, nem szavazhatnak.

4-szer. A takarékpénztár rangkülönbség nélkül mindenkitől, ha mint jó hitelű ember ismeretes s váltóképes, a reá rendszeresen forgatott váltót beváltja, — következő kelélekre figyelmezőleg:

- a) hogy 100 forintnál kisebb és 2000-nél nagyobb értékűek ne legyenek;
- b) a lejárat ideje 3 holnapon túl ne terjedjen;
- c) Miskolczon fizetendőleg legyen elfogadva;
- d) rendelményezettek és az akkori birtokosra rendszeresen forgatmányozottak legyenek;
- e) azokért mindenesetre három, a vizsgáló tagok által valóságosoknak ösmert aláírók kezeskedjenek, mellyek közül legalább kettő miskolczi és váltóképes legyen.

20-ik §.

A részvényeseknek részvényök három negyedéig, ha azokat biztosításul beadják, van hitelök.

21-ik §.

Az öszves részvényesek közgyűlése évenként kétszer, jelesen február és augusztus hó első felében megtartandó. Szükség esetében azonban évközben is öszvehivandó.

22-ik §.

Mind a rendes, mind a rendkívüli közgyűlések hirlap útján közhírré fognak tétetni, a részvényesek különös levél útján meg fognak hivatni, ebben a tanácskozás alá veendő tárgyak kijelelendők.

23-ik §.

A közgyűlésen jelen lévő részvényesek részvényük számához képest bírnak szavazattal, úgy azonban, hogy részvényeik száma ha tíznél több volna is, szavazatuk csupán tízig terjedjen, csakhogy ezen részvényesek részvényeik hat hónappal a közgyűlés előtt a társaság könyveiben ön nevére átruházzassanak. A szavazási jog csupán személyesen gyakorolható.

24-ik §.

A közgyűlés következő tárgyakat veend tanácskozás alá:

1-szor. A részvények második felének az egyesület ügyei kiterjesztése végett annak idejében teljesítendő lefizetését.

2-szor. A számadások megvizsgálását.

3-szor. Az osztaléknak és a tartalék alapba fektetendő pénz mennyiségének meghatározását.

4-szer. Az egyesület további fenállhatását.

5-szor. Az alapszabályok netalán szükségessé vált módosítását, és végre

6-szor. Az egyesületi elnök s választmány megválasztását.

25-ik §.

Ha valamely részvényes ezen szabályok 4-ik s 5-ik pontjait illető indítványt akarna tenni, tartozik azt a választmánynak négy héttel a közgyűlés előtt írásban benyújtani s az e feletti véleményét a közgyűlés eleibe terjeszti, — ha pedig az indítvány későbbben vagy a közgyűlésen tétetik, akkor csak az lesz elhatározandó, valljon kell-e e miatt közgyűlést tartani, vagy pedig a tárgyat a legközelebbi nagy gyűlésre elhalasztani.

26-ik §.

Az egyesületi elnök a közgyűlésben titkos szavazattal választatik 3 évre, a választmányi tagok egy évre terjedő választása pedig következőképen történend:

A gyűlés előtt egy a részvényesek neveit magában foglaló annyi jegyzék osztatik ki, a mennyi szavazattal bírnak a jelenlévő részvényesek, mellyen a jelenlévő részvényes maga részéről megválasztatni kívánt választmányi tagokat megjegyzi; ezen névjegyzetek vizsgálatából nyerendő eredmény következtében azon részvényesek, kik szótöbbséget nyertek, mint megválasztott választmányi tagok, kihirdettetnek, ha pedig egyik vagy másik a választást el nem fogadná, helyébe az utána következő legtöbb szavazatot nyert részvényes lép elő.

27-ik §.

Mind a közgyűlésben, mind a választmányi ülésben az elnök viszi az elnökséget s ő hívja azokat össze, — meg nem jelenhetése esetében ő nevezi ki helyettesét a választ-

választmány véleményéhez képest folyamodás útján továbbra is kiterjesztethetik, azon esetben mindazonáltal, ha sem az előlegezés annak lejáratí napján le nem tétetett, sem halasztás nem kísértetett, vagy pedig meg sem engedtetett, a választmánynak nemcsak joga, de kötelessége is a zálog eladását azonnal eszközteni, és a felelet terhe nélkül történt eladási árból a félnek csupán annyit szolgáltatni vissza, a mennyi követelésének levonása után netalán fenmaradand, a kamatok s a 17-ik §-ban említett beiktatási díjjak minden előlegezéseknél előre fizetendők és azért azonnal leszámítandók.

19-ik §

Leszámítolási (Escompt) ügyek.

1-ször: A választmány ön belátása szerint a mint több vagy kevesebb heverő pénzzel rendelkezhetik, leszámítolási ügyekkel is foglalkozand, e végett vagy saját köréből, vagy a helybeli kereskedők közül hat vizsgálókat választand, ezeknek a leszámítolás végett benyújtott tárgyak lelkiösmeretes megvizsgálása kötelességök leend.

2-ször. Határozat hozatalkor a választmányi biztoson kívül a vizsgálóknak kell jelen lenni; a szavazás golyókkal történik és a teljes szótöbbség határoz.

3-ször. A beváltást vizsgáló választmány tagjai saját vagy olly házak váltói felett, mellyekkel viszonyban állanak, nem szavazhatnak.

4-szer. A takarékpénztár rangkülönbség nélkül mindenkitől, ha mint jó hitelű ember ismeretes s váltóképes, a reá rendszeresen forgatott váltót beváltja, — következő kelékekre figyelmezőleg:

- a) hogy 100 forintnál kisebb és 2000-nél nagyobb értékűek ne legyenek;
- b) a lejárat ideje 3 holnapon túl ne terjedjen;
- c) Miskolczon fizetendőleg legyen elfogadva;
- d) rendelményezetttek és az akkori birtokosra rendszeresen forgatmányozottak legyenek;
- e) azokért mindenesetre három, a vizsgáló tagok által valóságosoknak ösmert aláírók kezeskedjenek, mellyek közül legalább kettő miskolczy és váltóképes legyen.

20-ik §.

A részvényeseknek részvényök három negyedéig, ha azokat biztosításul beadják, van hitelök.

21-ik §.

Az öszves részvényesek közgyűlése évenként kétszer, jelesen február és augusztus hó első felében megtartandó. Szükség esetében azonban évközben is öszvehivandó.

22-ik §.

Mind a rendes, mind a rendkívüli közgyűlések hirlap útján közhírré fognak tétetni, a részvényesek különös levél útján meg fognak hivatni, ebben a tanácskozás alá veendő tárgyak kijelelendők.

23-ik §.

A közgyűlésen jelen lévő részvényesek részvényük számához képest bírnak szavazattal, úgy azonban, hogy részvényeik száma ha tíznél több volna is, szavazatuk csupán tízig terjedjen, csakhogy ezen részvényesek részvényeik hat hónappal a közgyűlés előtt a társaság könyveiben ön nevére átruházassanak. A szavazási jog csupán személyesen gyakorolható.

24-ik §.

A közgyűlés következő tárgyakat veend tanácskozás alá:

1-ször. A részvények második felének az egyesület ügyei kiterjesztése végett annak idejében teljesítendő lefizetését.

2-szor. A számadások megvizsgálását.

3-szor. Az osztaléknak és a tartalék alapba fektetendő pénz mennyiségének meghatározását.

4-szer. Az egyesület további fenállhatását.

5-ször. Az alapszabályok netalán szükségessé vált módosítását, és végre

6-szor. Az egyesületi elnök s választmány megválasztását.

25-ik §.

Ha valamely részvényes ezen szabályok 4-ik s 5-ik pontjait illető indítványt akarna tenni, tartozik azt a választmánynak négy héttel a közgyűlés előtt írásban benyújtani s az e feletti véleményét a közgyűlés eleibe terjeszti, — ha pedig az indítvány későbbben vagy a közgyűlésen tétetik, akkor csak az lesz elhatározandó, valljon kell-e e miatt közgyűlést tartani, vagy pedig a tárgyat a legközelebbi nagy gyűlésre elhalasztani.

26-ik §.

Az egyesületi elnök a közgyűlésben titkos szavazattal választatik 3 évre, a választmányi tagok egy évre terjedő választása pedig következőképen történend:

A gyűlés előtt egy a részvényesek neveit magában foglaló annyi jegyzék osztatik ki, a mennyi szavazattal bírnak a jelenlévő részvényesek, mellyen a jelenlévő részvényes maga részéről megválasztatni kívánt választmányi tagokat megjegyzi; ezen névjegyzetek vizsgálatából nyerendő eredmény következtében azon részvényesek, kik szótöbbséget nyertek, mint megválasztott választmányi tagok, kihirdettetnek, ha pedig egyik vagy másik a választást el nem fogadná, helyébe az utána következő legtöbb szavazatot nyert részvényes lép elő.

27-ik §.

Mind a közgyűlésben, mind a választmányi ülésben az elnök viszi az elnökséget s ő hívja azokat össze, — meg nem jelenhetése esetében ő nevezi ki helyettesét a választ-

mányi tagok közül, és kiegészíti azokat a legközelebbi közgyűlésig azon esetben, ha valamely választmányi tag helye megürülne; ő nevezi ki egyszersmind a közgyűlésekben választások alkalmával a jegyzék-vizsgálókat.

A pénztárt akármikor megvizsgálandja. Azon esetben, midőn valamely határozat kimondására teljes többség kívántatik, szavazatok egyenlőségénél az elnöki szavazat az eldöntő.

28-ik §.

Az elnöki helyettes, a ki akadályoztatás esetében az elnököt képviseli, egyszersmind a hármaz zár alatti főpénztár egyik kulcsát magánál tartja.

29-ik §.

Az intézet ügyeit a közgyűlésen egy évre elválasztott 24 tagból álló választmány kezeli, melynek feje az egyesületi elnök.

30-ik §.

Választmányi tagok csak részvényesek lehetnek, kik a hazai törvények által vagyonukról szabad rendelkezésekben, jogaik gyakorlatában gátolva nincsenek.

31-ik §.

Mindegyik választmányi tag ingyen hivatalosodik s egyenlő szavazattal bír, ennek folytatása alatt köteles lévén egy részvényt az egyesületi pénztárba letenni.

32-ik §.

Választmányi ülések rendszeren minden két hétben, vagy az elnök belátása szerint gyakrabban is tartandók. Ezen ülésekben tárgyalatnak minden az intézetet érdeklő ügyek, valamint minden kölcsön miatt benyújtott folyamodások is.

Határozat hozásra, ide számítván elnököt vagy annak helyettesét, hét tag szükséges.

Kölcsön vagy előlegezés megadásánál azonban 9 tag, s ennek szavazás esetében csak kétharmada határoz.

Egyébb ügyekben a teljes szótöbbség dönt.

Választmányi tagok fizetéstelenek.

33-ik §.

A társaság, különösen a választmány köteles ügyelni arra, mi az intézet biztosítását és gyarapodását illeti. Azért is a készpénzre mindig szemmel leendő és gondoskodandó, hogy az hasztalan ne heverjen; intézkedni fog, hogy a kölcsönérti folyamodások hiányában az arra fordítható tőke a hírlapokban is, ha a szükség úgy kíváná, közhírré tétes-

sék, és hogy a kiadandó tőkék czélirányosan, lehetőleg részrehajlás nélkül, kiadassanak, annak idejében bevétessenek, — minél fogva minden követelő kötelezvények évnegyedenként szoros vizsgálat alá veendők.

34-ik §.

Minthogy az egyesület tőkéinek egy részét ingatlan javakra adandó kölcsönökre fordítja, szükséges, hogy a választmány a kölcsönökért beadott folyamodásoknál különösen figyeljen arra, hogy a vagyonbeli állapotot kimutató oklevelek hitelesek legyenek, hogy a biztosításul ajánlott ingatlan javaknak, igazi, és pedig a természetési és kicserélési viszonyoknak megfelelő becse vétessék tekintetbe, — továbbá, hogy a vagyon, annak igazi becsét illetőleg, az ezen esetben minimumul felállított kétszeres biztosság föltételének megfeleljen, és végre, hogy a vagyon tulajdon legyen, a kikötött biztosítást a fenálló körülményekhez képest megbírálandó.

35-ik §.

A választmány köteles a biztosításul megajánlott javakra netalán betáblázott terhek hiteles jegyzékét a folyamodótól megkivánni, s megvizsgálni, valljon az által a kért kölcsön nem veszélyeztetődik-e? szintűgy gondoskodand arról is, hogy a folyamodó minden bármí néven nevezendő okleveleket és bizonyítványokat saját költségén szerezzé meg.

36-ik §.

A választmány figyelemmel leend, hogy a kötelezvényt az adós saját kezével írja, vagy ha ez nem történne, két tanú jelenlétében írja alá, a körülményekhez képest hitvessé is, úgy mint a netalán szükséges kezesek is.

37-ik §.

Számosabb folyamodók között, amennyiben mindeniknek nem jutna, az nyer elsőbbséget, ki az intézetnek nagyobb biztosságot adni képes, egyenlő esetben pedig annak, ki folyamodását előbb nyújtja be, s épen azért szükséges, hogy a hivatalnokok a folyamodás benyújtási idejét szigorú renddel feljegyezzék. Ezen felül a kölcsönadásoknál minden legkisebb kedvezés vagy részrehajlás keményen tilalmaztatik. Minél fogva a választmánynak azon egyes tagjai, kiknek harmadízigleni atyafiai kölcsönért folyamodtak, az illető tárgyalításoknál jelen nem lehetnek.

38-ik §.

A választmány a főpénztárban tartandó pénzekre, kötelezvényekre, tárgyakra s egyéb oklevelekre gondot viselni köteles. Ez hármas zárral van elzárva, melynek egyik kulcsa az elnöki helyettesnek, a második a hivataloskodó választmányi biztosnak és a harmadik a pénzkezelőnek gondviselése alatt leend.

39-ik §.

Végre köteles a választmány az egyesületet érdeklő ügyekről évenként terjedelmesen számot adni, melly minden részvényesnek nyomtatásban kiadandó.

40-ik §.

A választmányi tagok kötelesek a választmányi ülésekben megjelenni, és betűrendben hetenként három napokon által, mellyek kettején bevételek, egy napon pedig kiadások fognak történni, egymást felváltva a hivatalos órákban, a hivatalban választmányi biztos képében jelen lenni.

41-ik §.

A választmányi biztos tartozik hivataloskodása napján minden kivonat-könyvecskét, a naponként be- és kifolyó pénz jegyzékeit, valamint minden egyéb hivatalos irományokat aláírni, a fiókpénztárról vezetendő számadást a hivatalos napokon berekesztetni, és azt a fiókpénztár kulcsával együtt, valamint a főpénztár kulcsát és az őrizetére bízott hivatalos pecsétet is, utódjának általadni. Ő viszi az elnökséget a leszámítolást kezelő választmány üléseiben, köteles továbbá a naponként beadott folyamódásokat átnézni, azokra a kiadás keltét feljegyezni, azokat a választmányi ülésekben leendő tárgyalás végett az elnöknek beadni. Hasonlóképen aláírja a más nevére forgatott részvényeket, a visszaváltott kivonat-könyvecskéket keresztül vágja, s igazolás végett azokat a főpénztárba beteszi.

42-ik §.

Fizetési hivatalnokok:

- a) egy pénztárnok,
- b) egy könyvvezető,
- c) egy intézeti szolga.

Ez utolsót kivéve köteles mindenik jótállás fejében kétannyi biztos jótállást kimutatni, mint a mennyi fizetést húz; ha ezt pénzben teszi, attól 6 száztóli kamatja jár.

43-ik §.

A pénzkezelő a hivatalos napokon be- és kifolyó pénzekekről jegyzőkönyvet vezet, melly a választmányi biztosnak a fiókpénztári számadás berekesztésénél alapul szolgál; hasonlólag ő viszi a főpénztári jegyzőkönyvet is, és őrizete alatt tartja a fő- és fiókpénztár egyik kulcsát.

44-ik §.

A könyvvezető viszi a tőkebetétek és kiadási jegyzőkönyvet, mellybe az intézethez benyújtott folyamódásokat sorszám szerint és csak kivonatban beiktatandja, ezeken kívül a választmányi ülések jegyzőkönyvét és szükséges levelezéseket, a részvények átru-

házását is ő eszközli, miért az átíratás díjját, 30 krt. bevévén, azt a pénztárnak általadni köteles; teljesíti a számadásokat, számvevő az (Escompt) leszámítolási ügyekben, s az ő gondja a pénzbehajtás is.

45-ik §.

A szolga viszi a meghívásokat, posta járást, s egyszóval minden hivatalos járást s más szolgálatot ő végez, magán ügyekben azonban szolgálatjával élni tilos.

46-ik §.

A Takarékpénztár történhető megszűnte esetében a társaságnak egész tiszta vagyona a részvényesek között részvényök arányához képest föl fog osztatni.

47-ik §.

A pénzek számítása pengőben történend, három huszast számítván egy forintban.

Kelt Miskolczon, November 13-án 1844.

Bárány Farkas,

Ideiglenes jegyző.

Ideiglenes elnök

Báró Vay Lajos.

A MISKOLCZI TAKARÉKPÉNZTÁR
eredeti alapító részvényeseiknek névsora 1845-ben.

N é v	drb	N é v	drb
Abaffy János	2	Hauptman Ferencz	1
Bernáth György	2	Hauptman János	1
Beerman Klára	6	Herke Lajos	4
Bénisz József	1	Hersenyi János	2
Begovsevits Ignáczné	1	Hegedűs József	2
Bárány Farkas	3	Hirsabek Jakab	4
Beregszászi Mihály	1	Ifj. Juhász István	2
Balogh Péter	1	Kaan Henrik	2
Bukó Bálint	2	Kérészi Dániel	1
Broizem Herman	4	Kiss Károly	4
Dancz Julianna	2	Kiss Gábor	1
Deák Ferencz	1	Klaudisz Venczel	1
Gr. Dessewffy Emil	5	Koller József	2
Özv. Dióssy Antalné	2	Korláth András	4
Dominkovics Lajos	4	Kovács György	1
Dobozy Dániel	2	Kraudy László	1
Dudok Pál	2	Kun József	4
Doronelly Alajos	2	Kun István	1
Farkas Antal	2	Kun Miklós	1
Fogler József	2	Kun Lajos	2
Fekete István	1	Id. Kun János	2
Furman János	5	Ifj. Kun János	1
Furman Ferdinand	5	Kutzer Eduárd	1
Furman Frigyes	2	Lukáts Lajos	1
Fodor Ferencz	1	Latkóczy József	1
Garas Sámuel	1	Lichtenstein József	6
Greuter Antal	2	Lónyai Ferencz	1
Gencsy László	2	Margonyai Gábor	2
Gencsy József	4	Máriássy Kálmán	2
Gerga Spira	1	Mári Pál	1
Gömöri Jusztin	1	Máriássy László	4
Grünbaum Dániel	10	Máriássy Menyhért	1
Gombos Ágoston	1	Özv. Majthényi Gáborné	10
Hajnalkövi József	1	Majthényi Pálné	5

N é v	drb	N é v	drb
Mihalovics János	2	Soós Jánosné	2
Miklós Ferencz	1	Soltész Nagy János	2
Neubron Vilma	2	Id. Schlechtig István	2
Nagy Gedeon	5	Stern Jakab	3
Noszticzius János	1	Stern József	3
Okolicsányi Jánosné	1	Szalay Antal	1
Orczy János	4	Szatmáry Pál	1
Paulikovics Pál	1	Szepessy László	6
Papp János	2	Szepessy József	2
Palóczy László	1	Szücs György	2
Palóczy Szerén	1	Özv. Szücs Sámuelné Barkasy Klára	1
Pilta Jánosné	2	Sztranyofszky János	4
Pilta Miklós	2	Sütő János	3
Pilta János	2	Skarpely Ferencz	1
Pilta Ádám	1	Szemere Bertalan	1
Patzauer Fáni	1	Szepessy Szabó István	1
Polgári Egylet	2	Steinhäufel János	1
Pollák Jakab	1	Schwarz Salamon	1
Povoszky István	1	Szmretsányi Erneszt	2
Propper Ignác	1	Schlechtig István	1
Popovics György	1	Tajthy József	10
Ragályi Ábrahámné	1	Tutzenthaler Sándor	1
Ragályi Jánosné	10	Törös Tamás	2
Id. Ragályi Zsigmond	4	Br. Vay Miklós	10
Ragályi Károly	2	Br. Vay Lajos	10
Ragályi József	1	Vadnay Berta	1
Ragályi Ferencz	1	Vágó József	1
Özv. Ragályi Ábrahámné	1	Weinhändler Mózes	2
Özv. Rajkovics Györgyné	2	Zuckermannl Jon.	1
Somogyi László	1	Zuckermannl Mór	1

A MISKOLCZI TAKARÉKPÉNZTÁR ALAPSZABÁLYAI.

A kereskedelmi törvény értelmében módosítva 1876. június 25.

I. Fejezet.

A társulat célja, székhelye és czége.

1. §. A társulat célja betétek elfogadása és azoknak gyümölcsöző kezelése által a takarékossgot és tőkék képzését s ezen tőkéknek biztos elhelyezésével saját részvénytőkénének hasznosítása mellett a földmivelés-, ipar- és kereskedelem, valamint általában a közvagyonosodás érdekeit is előmozdítani.

2. §. A társulat székhelye Miskolcz.

3. §. A társulat czége Miskolczi Takarékpénztár, mely a miskolczi kir. törvényszéknél bejegyeztetik.

II. Fejezet.

Alaptőke.

4. §. A miskolczi Takarékpénztár alaptőkéje 96,000 frt, mely 320 darab teljesen befizetett 300 forintos részvényekből áll.

Ezen 96,000 frt. részvény-alaptőke, valamint az azzal egy természetű tartaléktőke a betételek biztosítására szolgál.

5. §. A részvények száma 320.

6. §. Minden részvény határozott összegről, azaz 300 o. é frtról szól, bizonyos névre van kiállítva és szelvényekkel ellátva.

7. §. A részvények engedmény, örökösödés és a törvény által megengedett egyéb szerzési módon átruházhatók.

8. §. A részvény átírása a törvényes szerzési mód igazolása után eszközöltetik, átírási díjúl 2 frt. vétetvén a szabályos bélyegen kívül.

9. §. Minden részvénynek folyó száma van, minden folyó szám alatt a részvénykönyvben egy külön lap áll nyitva, melyen a részvénytulajdonos neve, a történt átírás és az osztalék kifizetése bejegyeztetik.

10. §. Elvesztett részvények és szelvények a magánokiratokra nézve a törvényben megállapított eljárás szerint semmisítendők meg.

III. Fejezet.

Tartaléktőke.

11. §. I. A tartaléktőke rendeltetése, hogy rendkívüli kiadások, veszteségek fedeztethessenek a nélkül, hogy az alaptőkéhez kelljen nyúlni, továbbá, hogy az üzlet terjedése esetében a megszorodott betéti tőkék részére biztosítékul szolgáljon, s ez által az alaptőkének évről-évre növekedő támasza legyen.

II. A tartaléktőke képeztetik s növekedik következő forrásokból:

- a) az évi üzleti tiszta nyeresemény részletének legalább 5 száztóljából;
- b) az egyes részvényosztalékra eső és egy forintot ki nem ütő krajczárokból;
- c) a már elveszetteknek tekintett és a tartaléktőkéből fedezett, de későbbben visszatérült öszletekből;
- d) a tartaléktőke öt százalékos kamatából;
- e) az elárverelt kézi zálogok árából felmaradt s a zálogtulajdonos által 3 év alatt ki nem vett feleslegekből.

III. A tartaléktőkének, — ha a fent elősorolt forrásokból a részvényalaptőke felére felgyarapodott, — további nevelése beszünttetetik.

IV. Fejezet.

Osztalék.

12. §. Osztalék azon fölösleg, mely a betevőket illető folyó és tőkésített kamatoknak, nemkülönb a kezelési és minden egyéb költségeknek, adónak, a kötvények, váltók és előlegek után eredt veszteségek kárpótlásának s végre a márczius hó első vasárnapján tartandó rendes közgyűlés által a tartaléktőke nevelésére s jótékony czélokra rendelőndő összegeknek visszatartása után az évi üzlet jövedelméből fenmarad és a részvényeseknek részvényeik után osztalékképp kifizetetik.

13. §. Ha az intézetet valamely veszteség érné és annyi kárt szenvedne, hogy az alaptőke 96.000 frtnál kevesebb összegre olvadna le: ez esetben a 12-ik §. értelme szerint veendő tiszta jövedelemből mindenekelőtt az alaptőke egészítettik ki 96.000 forint erejéig, s a részvények után osztalékképp csak azon jövedelmi felesleg osztathatik ki, mely ezen kiegészítés után fönmarad.

V. Fejezet.

Általános határozatok.

14. §. A takarékpénztár évi forgalmának kimutatása és a keresk. törv. 199. §. értelmében összeállítandó mérlege, évenként a közgyűlés előtt 8 nappal közzététetik, és ezen kimutatás a ker. törv. 198. §. rendelete szerint a miskolci kir. törvényszékhez beterjesztetik.

15. §. Minden félév végével a betételekre nézve zárszámadás készítettik.

VI. Fejezet.

A társulat tartama és feloszlása.

16. § A miskolci takarékpénztári részvényes társulat ezen szabályok alapján fönáll mindaddig, míg a részvényesek annak felosztatását közgyűlésileg az összes részvények kétharmadrésznyi szótöbbséggel el nem határozzák, mely határozat által a társulatnak, mint takarékpénztárnak, további működése megszűnik.

17. §. Ha a társulati közgyűlés a felosztást elhatározta, a keresk. törvény V. fejezete 201—207. §-ainak ide vonatkozó szabályai nyerne alkalmazást.

18. §. A takarékpénztárt terhelő minden jogos követelések kiegyenlítése és az alaptökének levonása után felmaradó tiszta vagyon — ide értve főkép a részvényesek osztalék-részeinek behagyásából alakult tartaléktökét is — a részvényesek között felosztandó.

VII. Fejezet.

A társulat szervezete.

19. §. A társulat szervezete áll:

- a) a részvényesek közgyűléséből;
- b) az igazgatóságból;
- c) a felügyelő bizottságból;
- d) a választmányból.

VIII. Fejezet.

A közgyűlés.

20. §. Mindazon jogokat, melyek a részvényeseket a társulat ügyei tekintetében illetik, a részvényesek összesége a közgyűlésen gyakorolja.

21. §. Az intézet évenként a számadás átvizsgálása után márczius hó 1-ső vasárnapján rendes, s a mikor a szükség kívánja, rendkívüli közgyűlést tart, miről a részvényesek a közgyűlési tárgyak megnevezésével a magyarországi hivatalos lap és a helybeli lapok útján s külön meghívó jegyek szétküldése által 15 nappal előbb értesíttetnek.

22. §. A közgyűléseken a szavazati jogot a részvényes vagy személyesen, vagy részvényes meghatalmazottja által gyakorolja; ha testület a részvény birtokosa, jogi képviselője érte szavazatképes.

Minden részvény után egy szavazat illeti a részvénytulajdonost, de sem saját részvényei után, sem meghatalmazotti minőséggel egyesítve 10 szavazatnál többel senki sem bírhat.

23. §. Hogy valaki szavazhasson, szükséges, hogy részvénye a közgyűlés előtt 3 hónappal saját nevére átruházva legyen. Az örökös azonban, ha az öröklött részvényt nevére átiratta, a közgyűlésben bármikor szavazattal bír.

24. §. Rendkívüli közgyűlésre összehívhatja az igazgatóság a részvényeseket:

- a) valahányszor ezt a társulat érdekében állónak találja;
- b) valahányszor annak egybehívását az alaptőke egytizedrészét képviselő részvényes vagy részvényesek az ok és cél kijelölése mellett követelik.
- c) A felügyelő bizottság is összehívhatja a közgyűlést a törvényben meghatározott esetekben.

25. §. Közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatnak, melyek a közgyűlés kihirdetését megelőzőleg legalább 15 nappal az igazgatóságnál írásban bejelentettek.

26. §. Közgyűlések tartására legalább huszonöt oly részvényes jelenléte kívántatik, kik a kibocsájtott részvények legalább egy ötödrészét képviselik; e feltételek hiányában 15-öd napra újabb közgyűlés hívandó össze, melyben a megjelenendő részvényesek érvényesen határoznak. A közgyűléseken csak azon tárgyak vehetők fel, melyek az első közgyűlésre kitűzve voltak.

27. §. A közgyűléseken elnököl és a tanácskozásokat vezeti a közgyűlés által e végett esetenként választott részvényes tag, kinek egyenlő szavazatok esetében szavazata döntő. A jegyzőkönyvet vezeti a titkár, vagy akadályoztatása esetén a közgyűlés által nevezett jegyző, ezt pedig hitelesíti a közgyűlés által nevezendő 5 részvényes tag.

28. §. Azon tárgyak, melyek különösen közgyűlésre vannak fentartva, következők:

1-ször. Az igazgatóság, a felügyelő bizottság és választmány titkos szavazattal megválasztása és elmozdítása.

2-ször. A társulat állásáról teendő igazgatósági jelentés és javaslatok tárgyalása, ennek alapján a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása.

A zárszámadás és mérlegnek a közgyűlés által történt jóváhagyása az igazgatóság és felügyelő bizottságnak felmentvényül szolgál.

3-ször. Egyesülés más társasággal.

4-szer. Az alaptőke leszállítása vagy felemelése.

5-ször. Az alapszabályok módosítása.

6-ször. A társulat feloszlása, s a felszámolók kirendelése.

29. §. Az alapszabály módosítása életbeléptetés előtt a keresk. törvény 181. §. rendelete szerint a törvényszéknek cégjegyzékbe bevezetés végett bejelentendő.

Mennyiben ily módosítás a betevők jogaira vonatkoznék, a felől azok az országos hivatalos és helybeli lapban értesítendő, s csak a közzétételtől számított 1 hó múlva érvényes reájuk nézve.

30. §. A 28-ik §. 3. 4. 5. 6-ik pontja esetében a részvényeknek legalább egyharmadát bíró részvényesek jelenléte, a jelenlevők szavazatának kétharmadrész többsége, minden egyéb esetekben csak általános szavazattöbbség kívántatik a határozatok érvényességéhez.

VI. Fejezet.

A társulat tartama és feloszlása.

16. §. Amiskolczi takarékpénztári részvényes társulat ezen szabályok alapján fönáll mindaddig, míg a részvényesek annak feloszlását közgyűlésileg az összes részvények kétharmadrésznvi szótöbbséggel el nem határozzák, mely határozat által a társulatnak, mint takarékpénztárnak, további működése megszűnik.

17. §. Ha a társulati közgyűlés a felosztást elhatározta, a keresk. törvény V. fejezete 201—207. §-ainak ide vonatkozó szabályai nyerne alkalmazást.

18. §. A takarékpénztárt terhelő minden jogos követelések kiegyenlítése és az alaptökének levonása után felmaradó tiszta vagyon — ide értve főkép a részvényesek osztalék-részeinek benhagyásából alakult tartaléktökét is — a részvényesek között felosztandó.

VII. Fejezet.

A társulat szervezete.

19. §. A társulat szervezete áll:

- a) a részvényesek közgyűléséből;
- b) az igazgatóságból;
- c) a felügyelő bizottságból;
- d) a választmányból.

VIII. Fejezet.

A közgyűlés.

20. §. Mindazon jogokat, melyek a részvényeseket a társulat ügyei tekintetében illetik, a részvényesek összesége a közgyűlésen gyakorolja.

21. §. Az intézet évenként a számadás átvizsgálása után márczius hó 1-ső vasárnapján rendes, s a mikor a szükség kívánja, rendkívüli közgyűlést tart, miről a részvényesek a közgyűlési tárgyak megnevezésével a magyarországi hivatalos lap és a helybeli lapok utján s külön meghívó jegyek szétküldése által 15 nappal előbb értesíttetnek.

22. §. A közgyűléseken a szavazati jogot a részvényes vagy személyesen, vagy részvényes meghatalmazottja által gyakorolja; ha testület a részvény birtokosa, jogi képviselője érte szavazatképes.

Minden részvény után egy szavazat illeti a részvénytulajdonost, de sem saját részvényei után, sem meghatalmazotti minőséggel egyesítve 10 szavazatnál többel senki sem bírhat.

23. §. Hogy valaki szavazhasson, szükséges, hogy részvénye a közgyűlés előtt 3 hónappal saját nevére átruházva legyen. Az örökös azonban, ha az öröklött részvényt nevére átiratta, a közgyűlésben bármikor szavazattal bír.

24. §. Rendkívüli közgyűlésre összehívhatja az igazgatóság a részvényeseket:

- a) valahányszor ezt a társulat érdekében állónak találja;
- b) valahányszor annak egybehívását az alaptőke egytizedrészét képviselő részvényes vagy részvényesek az ok és cél kijelölése mellett követelik.
- c) A felügyelő bizottság is összehívhatja a közgyűlést a törvényben meghatározott esetekben.

25. §. Közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatók, melyek a közgyűlés kihirdetését megelőzőleg legalább 15 nappal az igazgatóságnál írásban bejelentettek.

26. §. Közgyűlések tartására legalább huszonöt oly részvényes jelenléte kívántatik, kik a kibocsájtott részvények legalább egy ötöd részét képviselik; e feltételek hiányában 15-öd napra újabb közgyűlés hívandó össze, melyben a megjelenendő részvényesek érvényesen határoznak. A közgyűléseken csak azon tárgyak vehetők fel, melyek az első közgyűlésre kitűzve voltak.

27. §. A közgyűléseken elnököl és a tanácskozásokat vezeti a közgyűlés által elévett esetenként választott részvényes tag, kinek egyenlő szavazatok esetében szavazata döntő. A jegyzőkönyvet vezeti a titkár, vagy akadályoztatása esetén a közgyűlés által nevezett jegyző, ezt pedig hitelesíti a közgyűlés által nevezendő 5 részvényes tag.

28. §. Azon tárgyak, melyek különösen közgyűlésre vannak fentartva, következők:

1-ször. Az igazgatóság, a felügyelő bizottság és választmány titkos szavazattal megválasztása és elmozdítása.

2-ször. A társulat állásáról teendő igazgatósági jelentés és javaslatok tárgyalása, ennek alapján a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása.

A zárszámadás és mérlegnek a közgyűlés által történt jóváhagyása az igazgatóság és felügyelő bizottságnak felmentvényül szolgál.

3-szor. Egyesülés más társasággal.

4-szer. Az alaptőke leszállítása vagy felemelése.

5-ször. Az alapszabályok módosítása.

6-szor. A társulat feloszlása, s a felszámolók kirendelése.

29. §. Az alapszabály módosítása életbeléptetés előtt a keresk. törvény 181. §. rendelete szerint a törvényszéknek cégjegyzékbe bevezetés végett bejelentendő.

Mennyiben ily módosítás a betevők jogaira vonatkoznék, a felől azok az országos hivatalos és helybeli lapban értesítendő, s csak a közzétételtől számított 1 hó múlva érvényes reájuk nézve.

30. §. A 28-ik §. 3. 4. 5. 6-ik pontja esetében a részvényeknek legalább egyharmadát bíró részvényesek jelenléte, a jelenlevők szavazatának kétharmadrész többsége, minden egyéb esetekben csak általános szavazattöbbség kívántatik a határozatok érvényességéhez.

31. §. Ha a 28-ik §. 3. 4. 5. 6-ik pontjabeli esetek iránt határozat hozatalra külön egybehívott közgyűlésen a 30-ik §-ban megkívánt számú részvényes nem jelennek meg, 15 napra e körülmény felemlítésével újabb közgyűlés hivandó egybe, melyben a megjelenő részvényesek — tekintet nélkül azok számára — érvényesen határoznak.

IX. Fejezet.

A z i g a z g a t ó s á g.

32. §. Az igazgatóság áll 4 tagból, kiket a közgyűlés 3 évre választ titkos szavazattal, egyikét közülök vezérigazgatói minőségben, kiknek évi díjazását a közgyűlés állapítja meg.

33. §. Oly pénzintézetek igazgatói, melyek betéteket bármily alakban kamatozásra elfogadnak, s részvényeseiknek osztalékot fizetnek, az igazgatóság tagjai nem lehetnek.

34. §. A társulatot az igazgatóság képviseli; eszközli a cégjegyzést, melynek érvényéhez a cím-bélyeg előnyomása vagy előírása mellett a bejegyzett 4 igazgató közül két igazgatónak, vagy egy igazgató s e célra az igazgatóság által meghatalmazott s törvényszéki leg bejegyzett titkár aláírása szükséges.

35. §. A társulat ügyeit jelen szabályok alapján s a kereskedelmi törvényben körülírt jogok és kötelezettségek mellett az igazgatóság vezeti; ügyrendjét maga állapítja meg.

36. §. Ha az igazgatóság valamelyik tagja időközben meghal, vagy kilép, helyét a legközelebbi közgyűlés választás útján tölti be; a megválasztott tag működése azon időtartamra terjed, melyre a kilépett vagy elhalt tag meg volt választva.

37. §. Az igazgatóság — vasárnap és ünnepnapokat kivéve — naponként ülést tart. Megbírálja a benyújtott váltókat, elintézi a kölcsönkérvényeket és ezen ügyekben a titkár és a napibiztos is szavazattal bírnak.

A váltóbírálat jegyzőkönyvét vezeti a napibiztos, választmányi tag, a kölcsön kérvények és egyéb ügyekről pedig a titkár. Érvényes határozat hozatalra legalább 4 tag jelenléte s a szavazatok egyhangúsága kívánatik meg. Midőn valamely esetben ezen egyhangúság nem éretett el, vagy oly fontos ügy elintézése forog fenn, mely az igazgatóság hatáskörét haladja, ily esetekben határozni a választmány van jogosítva.

38. §. A társulat követelésének biztosítása szempontjából feljogosíttatik az igazgatóság végrehajtás alá kerülő oly ingatlanságokat, melyekre a társulat követeléseibe kebelezve vannak, követelése erejéig nyilvános árverésen megvenni, s azokat a társulat érdekei szemmel tartásával el is árúsítani.

39. §. Az évi mérleg, valamint a társulat egyéb hirdetményei is az igazgatóság által az országos hivatalos és helyi lapban tételnek közzé.

A részvényesek által közgyűlési tárgyalások végett beadott indítványokat az

igazgatóság a közgyűlési hirdetménybe felveszi, és véleménye kíséretében közgyűlés elé terjeszti.

40. §. Havonként előre átvizsgálja a lejárandó váltókat, a kötvények és előlegezések tárczáját pedig félévenként, s azok iránt a netalán szükségelt intézkedéseket teljesíti.

41. §. Minden hóban legalább egyszer a pénztár állását megvizsgálja.

42. §. A hivatalnokoknak szorgalomdíját javaslatba hozza, vagy hanyagság esetében a megintést, vagy felfüggesztést elrendeli, a nyugdíjazás esetében a nyugdíjszabályzat értelmében eljár.

43. §. Utalványozza az ügyleti rendszeres és egyéb felmerülhető kiadásokat.

44. §. Ajánlatba hozza a választmány előtt a helyi szükségletek és alkalmosság szerint a betétek, a kölcsönök, előlegek és leszámítás-díjak kamatlábát, feles pénztármaradványok esetében azok biztos és ideiglenes gyümölcsözéséről gondoskodik.

45. §. Az igazgatósági tárgyalásokról rendes jegyzőkönyv vezetendő, mely a havonkénti választmányi ülésre beterjesztendő.

X. Fejezet.

A felügyelő bizottság.

46. §. A felügyelő bizottság áll 3 tagból, kiket a társulati rendes közgyűlés évről-évre választ a részvényesek közül titkos szavazattal.

47. §. A felügyelő bizottság ellenőrzi a társulat ügyvezetését a kereskedelmi törvényben körülírt jogok és kötelezettségek mellett, kebeléből elnököt választ, ügyrendjét megállapítja.

48. §. Ha a felügyelő bizottság valamelyik tagja időközben meghal, vagy kilép, helyét a legközelebbi közgyűlés választás útján tölti be; a megválasztott tag működése azon időtartamra terjed, melyre a kilépett vagy elhalt tag meg volt választva.

XI. Fejezet.

A választmány.

49. §. A választmány áll a közgyűlés által 2 évre titkos szavazattal választott helybeli 14 részvényesből.

Az első évben megválasztottak fele, az első év eltelte után sorshúzás útján kilép, s helye új választással töltetik be, a kilépők is azonban újra megválaszthatók. Azutáni években mindig azok lépnek ki, a kik megválasztásuknál fogva két évig voltak a választmány tagjai.

Az időközben elhalt választmányi tag helyét az foglalja el, a ki a választáskor a rendes tagok száma után legtöbb szavazatot kapott.

50. §. A választmány üléseinek, melyek rendszerint minden hó első szombatján tartatnak, de szükség esetében többször is összehívhatók az igazgatóság által, szavazattal kiegészítő tagjai még:

- a) a felügyelő bizottság,
- b) az igazgatóság,
- c) a titkár, ki a jegyzőkönyvet vezeti.

51. §. A választmány saját kebeléből egy év tartamára titkos szavazattal egy elnököt választ, a ki a tanácskozásokat vezeti, a jegyzőkönyvet a titkárral együtt aláírja, s egyenlő szavazatoknál dönt. A választmány jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnökön kívül még 2 tag küldetik ki. A jegyzőkönyv azonban a következő választmányi ülésben is felolvastatik.

52. §. A társulat hivatalnokait a választmány választja titkos szavazattal és általános szótöbbséggel; meghatározza évi fizetésüket; elbocsáttatásukról, nyugalomba helyezéséről is ő határoz; — ez esetekben azonban a tagok a tárgy megnevezésével hívandók egybe.

53. §. Az igazgatóság által egyhangúlag el nem dönthetett, vagy fellebbezett, vagy nagyobb fontosságú ügyekben ő van hivatva határozni.

Ellenőrzi az igazgatóság eljárását, s e végett ennek jegyzőkönyveit havi üléseiben egész terjedelmében felolvastatja.

Az igazgatóság s felügyelő bizottság rendes és rendkívüli előterjesztései s jelentései a közgyűlés elébe felterjesztés előtt hozzá intézendők, s általa bírálendók meg.

A választmány rendes tagjai az igazgatóság által a társulat üzleti menetének ellenőrzése végett napibiztosi rendben beosztatván, mint ilyenek, a kitézött napokon a hivatalhelyiségben folyton megjelenni, a rendre, gyors és üzletszerű előzetes hivatali bánásmódra ügyelni, a betételeket és azokra tett kivételeket ellenjegyezni, a napi pénztármaradványt felszámolni kötelesek.

Jelzálogos kölcsön kérések ügyében a fekvőségnek helyszíneni megbecsülésére a vezérigazgató által kiküldve eljárni, s szabályos jelentést tenni tartoznak.

54. §. Választmányi ülésekben határozathozatal érvényességére legalább 10 tagnak jelenléte s általános szavazattöbbség szükséges, kivéve kölcsön megszavazásának eseteit, a mikor a jelenlevők kétharmad többsége kívántatik meg.

Magában értetik, hogy személyileg vagy hivatalilag érdeklettek az érdeklött ügyekben szavazással nem bírnak.

XII. Fejezet.

A társulat üzletköre.

55. §. a) Elfogad betételeket kamatozás végett.

b) Előlegez állam- és hitelpapírokra, valamint teljesen befizetett névértékű idegen részvényekre, melyek a bécsi és pesti pénzesarnokban árfolyammal jegyeztetnek.

c) Leszámltól és vizleszámltól váltókat és kereskedelmi utalványokat.

d) Vétel vagy engedmény útján átvesz jelzálogilag biztosított magán-kötelezvényeket, valamint oly községi kötelezvényeket, melyek a közjavadalmak lekötése mellett illetékes felettes hatóság jóváhagyásával bocsáttatnak ki.

e) Kölcsönt ad ingatlanokra jelzálogi bekebelezés mellett és biztos jótállók aláírásával ellátott kötvényekre.

f) Kölcsönt ad törvényhatósági és községi javakra és javadalmakra, az illető felsőbb hatóság jóváhagyása mellett.

g) Vásárol ingatlanokra kibocsátott zálogleveleket, a magyar állam kötvényeit, államilag biztosított vállalatok elsőbbségi kötvényeit, értékpapírokat és ugyanazokat eladhatja.

h) Részt vesz állami és egyéb nyilvános kölcsönökben azoknak teljes vagy részben átvállalása által.

XIII. Fejezet.

A betétek

56. §. Minden betétkönyvecske magában foglalja az intézet azon szabályait és határozatait, melyek a betevő közlekedőkre vonatkoznak.

57. §. Minden betevő egy betétkönyvecskét kap, melyben a betevő által mondott név, a betett összeg mennyisége betűvel és számmal, a betétel éve, hava és napja a pénztárnok által, a betétkönyvecskék folyó száma pedig, s a hivatalos betét-számlakönyv illető lapjának száma a könyvvivő által jegyeztetik fel.

Minden betétel és visszafizetés a napibiztos, pénztárnok, könyvvivő aláírásával láttatik el.

58. §. Egy betétkönyvecskére a betétel legkisebb összege egy forint.

A betéttőke kamatai egész forint után számíttatnak csak, krajczároktól kamat nem jár.

A betett tőke a betét napját követő naptól a kivételt megelőző napig kamatozik.

59. §. A kamatláb magasságát koronként az igazgatóság ajánlatára a választmány határozza meg. A határozat kihirdetendő. — Ha lejjebb szállítatik a kamatláb, a határozat csak a hivatalos és helybeli lapokban történt közzététel napjától egy hó múlva vétethetik foganatba.

A kamat kamatja azon kamatlábbal tőkésítettik, melylyel maga az eredeti tőke.

60. § Felmondás nélkül kiadatik 100 frt, 100 frttól 500 frtig fél hó, 501 frttól 1000 frtig egy hó, 1001 frttól 2000 frtig két hó, 2000 frttól 10,000 frtig 3 hó, 10,000 forinttól végtelenig 6 hó a felmondási idő.

Történhetik a felmondás vagy személyesen a hivatalos helyiségben, vagy a hivatalhoz írott bérmentes levél által is, melynek címlapján a felmondás feljegyzendő, belsőben pedig kiírandó a könyvecske folyó száma, a betevő neve, a felvenni kívánt összeg és a pénz felvételére leendő megjelenés ideje. A betételek, ha a pénztár állása megengedi, előbb is kifizettetnek.

A felmondást s az ezt követendő szabályszerű vagy engedélyezett kifizetési határnapot a pénztárnok saját felmondási könyvébe bejegyezi, s az iránt a felmondót, ha szükséges, tudósítja.

61. §. A kinek több 100 frtos vagy azon alóli összegekről szóló könyvecskei vannak, azoknak egy napon, egy öszletben felmondás nélküli kifizetését nem igényelheti, s azokra nézve is összesen a kiadni kívánt mennyiség szerint a fentebbi §-ban kijelölt felmondási időt kell megtartania, és egymásután következő több napokon 100 és 100 frt ki nem vehető. Ugyanez tartandó meg a nagyobb összegű betétek több könyvecskeinek birtokosára nézve is. Ha ezen betétkönyvecskeiket egyszerre felmondani akarnák, nem az egyes betéti könyvekbeli összeg, de együttesen véve mindnyájáé mérvadó a felmondási idő meghatározásánál.

A felmondott összegnél a ki nem vett kamatok összege is a betéti tőkével egy tekintet alá jön.

A felmondott, de ki nem vett pénzek kamatozása a fizetésre kijelölt naptól addig szünetel, míg a további behagyás iránt a betevő nem jelentkezik.

62. §. A betett tőkére nézve annak felmondása előtt legalább is annyi időre menő benttartást igényel a takarékpénztár, a mennyi idő azon öszletre nézve a felmondás napjától a köteles visszafizetés napjáig a 60-ik §-ban ki van jelölve.

63. §. A betett tőke után járó tiszta kamatok akár tőkésítvék már, akár nem, rendszeren kétszer adatnak ki egy évben, t. i. január és július hó utó felében. Azonban a betevők kényelme végett ezen rendszeren túl is kiadatik a tiszta kamat bármely hivatalos napon, a kivétel napját előző naptári félév végéig. — Azontúl már a tőkével egy tekintet alá esvén, kivehetése végett felmondás szükséges.

64. §. A behagyott kamatok iránt semmi utánjárás nem szükséges, azok a betevők javára a hivatalos betételi számlakönyvekben pontosan kamatozandó új tőkévé alakíttatnak január 1-én és július 1-én. Ha t. i. a tőkék ezen időszakig bent voltak. A mely betételek pedig január 1-én még nem 6 hónaposok, azoknak kamatai, a betételt

legközelebb követő július 1-én minden addig elmúlt hónapokra összesen tőkésítettnek, azután pedig rendszeren félévenként. — Hasonlóképen a mely betétek július 1-én 6 hónapnál kevesebb ideig voltak benn, azoknak kamatai a betétel után legközelebb eső január 1-én az addig eltelt hónapokra összesen tőkésítettnek, azután pedig rendszeren félévenként.

A takarékpénztár a betételek után járulandó kamat krajczárok tört részét számításba nem veszi.

65. §. A ki a betétkönyvecskevel a hivatalban megjelenik, s a betett pénz visszafizetését kívánja, az a könyvecske törvényes birtokosának tekintetik, s neki a járuló összeg — a nélkül, hogy a névszerint bejegyzett betevővel személyes ugyanazonosságát igazolni tartoznék — ki is fizettetik, ha csak megsemmisítési eljárás, vagy bírói tilalom, vagy a 67-ik §-ban említett ideiglenes intézkedés a kifizetést nem gátolja. Akkor sem adatik ki a betett tőke és kamata az azt kivenni kívánó, de arra nyilván fel nem jogosított idegennek, ha a betevő betétkönyvecskéjébe s az avval egyező hivatalos betéti számlakönyvbe betétel alkalmával saját névalírása mellett bejegyeztette, hogy a betett összeg csak neki személyesen, vagy engedményesének, vagy meghatalmazottjának fizetethetik ki.

66. §. Ha oly betéti könyvecske, melybe a betevő a kifizetést a 65-ik §. szerint saját személyére kötötte ki, engedmény vagy eladás útján más birtokába jutna és ez jelennék meg a pénzfelvétel végett, — köteles az engedményben vagy eladási szerződésben megnevezett egyénnel való személyes ugyanazonosságát két ismeretes és hiteles tanúnak az illető törvényes hatósága hitelesítésével ellátandó bizonylatával igazolni, — az igazoló okmányok a kiváltott betétkönyvecskéhez csatolandók.

67. §. Ha valamelyik betétkönyvecske elvesz, és a felől az intézetnek jelentés tétetik, ezen bejelentés a hivatalos betéti számlakönyvbe bejegyeztetik, s a takarékpénztári hivatal ilyen könyvecskére sem tőkét, sem kamatot ki nem fizet. — Azonban ezen bejelentésnek a kifizetést feltartóztató ereje csak 30 napig tart; mely idő alatt az illető félnek áll köteletségében a szóban forgó betételre nézve az annak biztosítására szükséges, s általa teljesített törvényes intézkedésről a hivatalt bíróilag tudósíttatni, mivel különben a letelt határidő után a történt bejegyzés a hivatal által kitörültek.

68. §. Ha az elveszettnek állított betétkönyvecskére nézve a magánúton való bejelentést 30 nap alatt a könyvecske megsemmisítéséig tartandó bírói letiltás nem követi, s 30 nap után valaki ezen könyvecskét a hivatalban kifizetés végett bemutatja, a bemutató a 65-ik §. tartalma szerint a könyvecske törvényes tulajdonosául tekintetik, s követelését a hivatal teljesíteni köteles, az ahhoz való birtokjognak igazolását nem igényelhetvén.

69. §. Az elveszett könyvecskék megsemmisítésének kieszközlése végett az illető

fél részére az a hivatalos betételi számlakönyvből, a betétel és kivétel összegét mutató kivonat adatik át, a megsemmisítést tudató okirat előmutatása után pedig az elveszett betétkönyvecskének másolata adatik ki az illető fél térítvénye mellett. E körülmény a hivatalos számlakönyvben, mint a másolatos betétkönyvecskében is megjegyzendő.

70. §. Az elveszett betétkönyvecske megsemmisítésénél ugyanazon eljárás kövendő, mely a magán okiratokra nézve a törvényben megszabva van.

Takarékpénztári betétkönyvecskék megsemmisítési határideje ugyanaz, melyet a magán okiratokra a törvény előír.

71. §. A betételek és azok kamatai az utolsó betétel napjától számítandó 30 év alatt évülnek el, az elévülési időt azonban nemcsak a későbbi betét, hanem a tőke vagy kamat bármi részének kivétele is megszakasztja, következőleg az elévülés ideje, a történt megszakítás napjától leendő számítandó. Az elévült betételek az intézet tartaléktőkéjéhez csatolandók.

XIV. Fejezet.

Előlegezések.

72. §. A takarékpénztár előleg az olyan hitelpapírokra, melyek a pesti vagy bécsi börzén jegyeztetnek, mindezekre börzei árfolyamú kétharmadrészig adatik előleg 3 hónapra. Szintén előleget ad az intézet kézi zálogokra, arany és ezüst pénzekre, ékszerekre, arany és ezüst tárgyakra és eszközökre belértékük háromnegyed részéig ugyancsak 1-től 3 hónapra, a szabályos kamat és díjak előleges levonása után.

73. §. Az állam- és egyéb hitelpapírokat az előleget kérő fél átadja a pénztárnoknak. Az átvett hitelpapírok az igazgatóság által megvizsgáltván, kiszámláltott folyamú értékük kétharmadához képest a törvényes kamatok és díjak lefizetése mellett kiadatik azokra folyamodónak a szabályos előleg.

Ha hitelpapírokra alapítandó előlegért nem miskolci lakos folyamodik, köteles e tárgyra nézve, mielőtt az előleget fölvenné, egy miskolci lakos ismeretes egyént megbízni, kinek neve a hivatalos számlakönyvbe beíratik; szinte beíratik oda az előleget nyert fél lakása vagy tartózkodási helye.

Hitelpapírokra előleget nyerő fél köteles térítvényt adni, melynek erejével kötelezi magát, hogy ha az előlegezési idő lefolyásáig az általa fedezetül letett status-kötvények és egyéb hasonló nemű hitelpapírok börzei árfolyama 10 százalékaival lejjebb szállana, a hozzá, vagy miskolci megbízottjához intézett felszólításra három nap alatt a hiányzó 10 százalék összeget kipótolja, — mit ha ezen idő alatt nem teljesítene, vagy a lejáratkor hitelpapírjait ki nem váltaná, jogot ad az intézetnek azokat mind, vagy azokból annyit, mennyi az összes előleges költségek teljes kifizetésére elégséges, eladni, vagy valamely kereskedői ház közbenjárásával eladatni.

A hitelpapírok eladása esetében a takarékpénztárnak kielégítése után fenmaradó összeg a tulajdonosnak visszaadatik.

74. §. Az intézet előlegez arany, ezüst tárgyakra s ékszerekre, melyeket az intézet becslője belértékük szerint megbecsül, s ezen becsárt feljegyzí egy becslapra, melyen a hivatalban a becslő pecsétje alatt elvitt zálogtárgyak egyenként megneveztetnek. Adatik pedig ezekre az előleg becsértékük háromnegyed részéig, tekintet nélkül külső idomzatokra (Façon).

Az olyan zálogok, melyek a lejárát határnapja után egy hóig ki nem váltatnak, vagy a meghatározott kamatok lefizetése által meg nem hosszítatnak, a helybeli lapokban és közhelyre kiragasztott külön nyomtatvány által történt kihirdetés kelte után legalább 15 nap múlva hatósági kiküldöttnek közbenjöttével nyilvánosan elárvereztethetnek.

Azon összeg, mely a vételárból az előlegettőke, annak kamata és díjai és az árverési aránylagos költség levonása után felmarad, az elárverezett zálog tulajdonosáé lesz, a ki azt a vevény visszaadása után az árverést követő napokon felveheti.

Ily fölös pénz legfeljebb 3 év alatt vétessék fel, különben az, mint elévült, a takarékpénztár tartaléktőkéjéhez csatoltatik (lásd a 71. és 72. §-kat).

Minden elveszettnek, vagy lopás által elidegenítettnek bejelentett záloglevélről az intézetben előjegyzés tétetik az illető előleg-számlakönyvben; ha a vesztes fél az elveszett záloglevél számát, vagy legalább a zálogosítás napját megmondhatja és az illető zálogot szabatosan leírhatja. Ezen előjegyzés után egy hóig a zálog ki nem adatik, de a legutolsó kamatlejárattól számított egy hó múlva már, ha a vevény elő nem került, azon zálogos tárgyakkól új zálog alakíttatik, és arról új rendes vevény adatik ki a magát jogos tulajdonosúl igazoló illető félnek. Ezen elvesztés és újjáalakítás körülménye azonban az előző záloglapra és a zálogvevényre felíratik.

Ezen zálog kiváltása esetében a törvényes felelősséget a kiváltó fél elvállalni és az illető előleglapjára feljegyezni köteles.

Elveszett zálogokért csak akkor köteles az intézet kárpótlást nyújtani annak becslési értékéig, ha az intézet hibája miatt vesztek el.

Olyan zálogokat, melyek netalán a tulajdonos tudta és akarata nélkül zálogosítottak el, az intézet csak akkor köteles kiadni, ha a zálogkölesön tőkájére és kamataira teljesen kielégíttetik.

Ha valamely zálog kiadása hatóságilag letiltatik, azt az intézet köteles addig visszatartani, míg a letiltás alól föl nem oldatik, s azt ezen idő alatt sem a záloglevél előmutatójának kiváltásra át nem adhatja, sem el nem árvereztetheti.

Ezen letiltástól a feloldozásig elfolyt időre azonban a takarékpénztárnak a letiltató szabályos kamatlábú késedelmi kamatért felelős leend.

XV. Fejezet.

Váltók.

75. §. A takarékpénztár leszámítól Miskolczon fizetendő olyan váltókat, melyek 3 elismert jó hitelű névalírásával legfeljebb 4 havi lejáratra vannak kiállítva.

A folyamodó által vagy személyesen az igazgatónál, vagy a pénztárnoknál beadott váltó a naponként tartatni szokott igazgatósági ülésben a váltónak mind törvényes kellékeire, mind az aláírt nevek érték és hitel állására nézve megbiráztatik, s egyhangú elfogadás esetében leszámítoltatik.

XVI. Fejezet.

Kölcsönök.

76. §. A miskolczi takarékpénztár kölcsönt ad telekkönyvezett fekvő birtokokra, a becsárnak legfeljebb kétnegyed része erejéig, melybe azonban a jelzálogot már az előtt terhelt adósságok is beszámítandók.

A kölcsönérti folyamodáshoz e következő oklevelek melléklendők:

- a) telekkönyvi hiteles kivonat;
- b) az adótelekkönyvi kivonat hiteles alakban;
- c) az adókönyvecske.

Ha a lekötendő birtok községi vagyon, vagy gyám vagy gondnokság alatti árvák tulajdona, az első esetben az illető felsőbb hatósági, az utóbbiakban gyámhatósági engedély előmutatása kívántatik.

A kölcsönért beadott folyamodások és okmányaik, beadási sorozat szerint a társulat ügyvéde által előlegesen megvizsgálatnak, s véleménye ezek fölött az igazgatóság által meghallgattatik, melynek figyelembevétele után a kért kölcsön vagy egészben, vagy részben utalványoztatik.

77. §. Kölcsönt ad a takarékpénztár a miskolczi jobb helyeken fekvő, és könnyen eladható s tűzkárbiztosított házakra szabályosan kimutatott értékük kétnegyed részéig, sőt a város értékesebb és jövedelmezőbb téerein fekvő első osztályú és nagyobb szerű épületeknél — azonban nagy óvatossággal — azok értéke kétharmad részéig. A kirendelt kölcsöntökhöz az illető házakon fekvő és bekebelezett régi adósságok mindenkor beszámítandók.

A kölcsönt kérő folyamodványhoz melléklendők:

- a) a telekkönyvi kivonat;
- b) az adókönyv;
- c) tűzkárbiztosítási bizonyítvány.

A beadott folyamodások és oklevelek beadási sorrend szerint a vezérigazgató

által egy választmányi biztoshoz útasíttatnak, és az által vizsgáltatnak meg, sőt ezen okiratokon kívül a biztos magát a házat, fekvése építése és kelendősége tekintetéből a helyszínén is szemügyre veszi és az általa tett észrevételeket írásba foglalva, a vezérigazgatónak kézbesíti, ki ezen okiratokat a választmányhoz vagy igazgatóságához átteszi, mely az eléje adottak figyelembevételé után a kölcsönt utalványozza vagy megtagadja.

78. §. A fekvő birtokoknak és házaknak fentebbi §-ban leírt kölcsönei törvény kívánta módon kiállítandó s bekebelezendő olyan kötvényekre utalványoztatnak, melyekre nézve mindennemű bélyeget, betáblázási és annak idejében kitáblázási költségeket a kölcsönvevő tartozik viselni.

79. §. Ingatlanokra való kölcsönök a meghatározott kamat előzetes lefizetése mellett négy óra adatnak.

80. §. Kölcsönök adatnak törvényhatósági és községi jövedelmekre és javadalmakra az 55. §. f) pontja szerint.

A törlesztéses kölcsönöknél, a törlesztési idő és törlesztési járulék mennyiségének meghatározása a választmány hatáskörébe tartozik.

81. §. Kölcsönt ad a takarékpénztár oly kötvényekre, melyeknél úgy az egyenes adós, mint az érte kész fizető kezességet vagy jótállást elvállaló kifogástalan hitelűek s fizetéképességűek.

Azonban ezen kölcsönök 1 jótálló mellett 1000 forint, 2 jótálló mellett 2000 forintnál felebb ki nem adhatók és 4 havi lejáratra adathatnak, — esetről esetre azonban a lejárat meghosszabbítható, ha időközben az illető kötelezettek hitelállása nem változott.

XVII. Fejezet.

N y u g d í j - s z a b á l y z a t.

82. §. A társulat elvállalja összes alapvagyonát terhelő szolgálomúl az alább részletezett nyugdíj-szabályzatból folyó kötelezettségeket, és így a szabályzat alapján esetről esetre megbírált jogosnak talált nyugdíj-igények kielégítését.

83. §. A társulat mindenik állandósított, évi rendes fizetéssel ellátott, önhibáján kívül munkaképtelenné vált hivatalnokok nyugdíjra tarthat számot, ha hivataloskodása egész folyama alatt magát kifogástalanul viselte, s a társulatnál már legalább 10 évig szakadatlanul szolgálatban volt, és szolgálatát bármily csekély időközre és másnemű alkalmazás elvállalása által félbe nem szakította.

84. §. Az, a ki a szolgálatot felmondja, vagy abból a választmány által elbocsájtott, nyugdíjra igényt nem tarthat, habár a 10 évet eltöltötte is a szolgálatban.

85. §. A nyugdíj mennyiségét a hivataloskodásban szakadatlanul eltöltött évek száma és az utolsó előtti évi fizetés határozza meg; — ha megszakított a hivataloskodás, az évek számítása az újra elvállalástól veszi kezdetét. Az évi fizetés alatt csupán

rendszeres fizetés értendő. Az esetleges szorgalmi díjak, drágasági pótlék stb. nem számítatnak.

86. §. A hivatalnok 10 éves szolgálat után évi rendes fizetésének 20, 11 év után 22, 12 év után 24, 13 év után 26, 14 év után 28, 15 év után 30, 16 év után 32, 17 év után 34, 18 év után 36, 19 év után 38, 20 év után 40, 21 év után 42, 22 év után 44, 23 év után 46, 24 év után 48, 25 év után 50, 26 év után 52, 27 év után 55, 28 év után 57 és fél, 29 év után 60, 30 év után 62 és fél százalékát húzandja nyugdíjúl.

Ennél feljebb a nyugdíj nem emelkedhetik, bármennyivel haladja is a 30 évet az eltöltött szolgálati évek száma.

87. §. A nyugdíj évnegyedes előleges egyenlő részletekben adatik ki a nyugdíjazottnak; kezdetét veszi azon hó 1-ső napjától, melynek előzőjében hivatalos évi rendes fizetése utolsó havi részletét felvette.

88. §. A nyugdíj önként megszűnik:

- a) a jogosult halála által;
- b) ha a jogosult más alkalmazást nyert, mindaddig, míg ezen alkalmazás tart;
- c) ha az intézet feloszlik, mely esetben a nyugdíj egy évi összege mint végkielégítés számolható csak fel, az intézet feloszlásakor felszámításának teher-oldalán.

89. §. Ha az intézet hivatalnokát még teljes szolgálata közben éri a halál, hátrahagyott özvegye, vagy özvegy nem léteben 18 éven alóli édes gyermekei, egy évi rendes fizetését kapják egyszer és mindenkorra végkielégítésképen; ha az elhalt hivatalnoknak özvegyén kívül még 18 évet nem haladó gyermekei is maradtak hátra, azok ezen végkielégítésben az özvegygel osztályrészesek.

90. §. A 89-ik §. határozata tartandó meg a hivatalnokoknak már nyugdíjazott állapotban történhető halála esetében is, azon különbséggel, hogy a végkielégítési összeg ez esetben az évi nyugdíj összege leendő.

91. §. Minden előforduló egyes esetben, annak megbírálására, vajjon előállott-e a nyugdíjazás esete? mennyiben szabassék az meg? függ a választmánynak a tárgy megnevezésével e végett egybehívandó külön ülésben hozott határozatától. Ezt azonban meg kell előznie az igazgatóság véleményes jelentésének.

92. §. A választmánynak az egyes nyugdíjazási eseteknél hozott határozatától a meg nem elégedő fél csupán a társulati közgyűlésre fellebbezhet, melyet ez okból a tárgy kitűzésével az igazgatóság szabályosan egybehívni tartozik.

93. §. Nyugdíj-igény érvényesítéseért bíróság előtt pert indítani, vagy azt közhatalóság útján szorgalmazni, a nyugdíj-igény azonnali elvesztését vonja maga után.

94. §. A nyugdíj-kiszámításnál az intézet jelenlegi állandó hivatalnokainak az eltöltött szolgálati évek visszafelé egész 1858. évi február 2-ig, a mely napon a nyugdíjazás elvileg elhatározottat, beszámítandók.

95. §. Az ezen idő előtt eltöltött szolgálati évek nem vétetnek számba.

Ezen alapszabályok elfogadtattak a miskolczi takarékpénztárnak 1876-ik évi június hó 25-ik napján tartott rendkívüli közgyűlésében.

Kun József,
elnök.

Szűcs Miklós,
titkár.

6021. — 876.
k.

Jelen alapszabályok a miskolczi királyi törvényszék, mint kereskedelmi bíróság 1876-ik évi július hó 25-ik napján tartott ülésében meghitelesítettén, az erre vonatkozó „MISKOLCZI TAKARÉKPÉNZTÁR“ részvénytársulati cég, a cégvezetési aláírásokkal bejegyeztetik, illetőleg a kereskedelmi társas cégek jegyzékének I-ső új kötete 16-ik lapján bekebelezettek.

Kelt m. f.

Apostol József,
cég-előadó.

Csomós Zsigmond,
cégjegyzék-vezető.

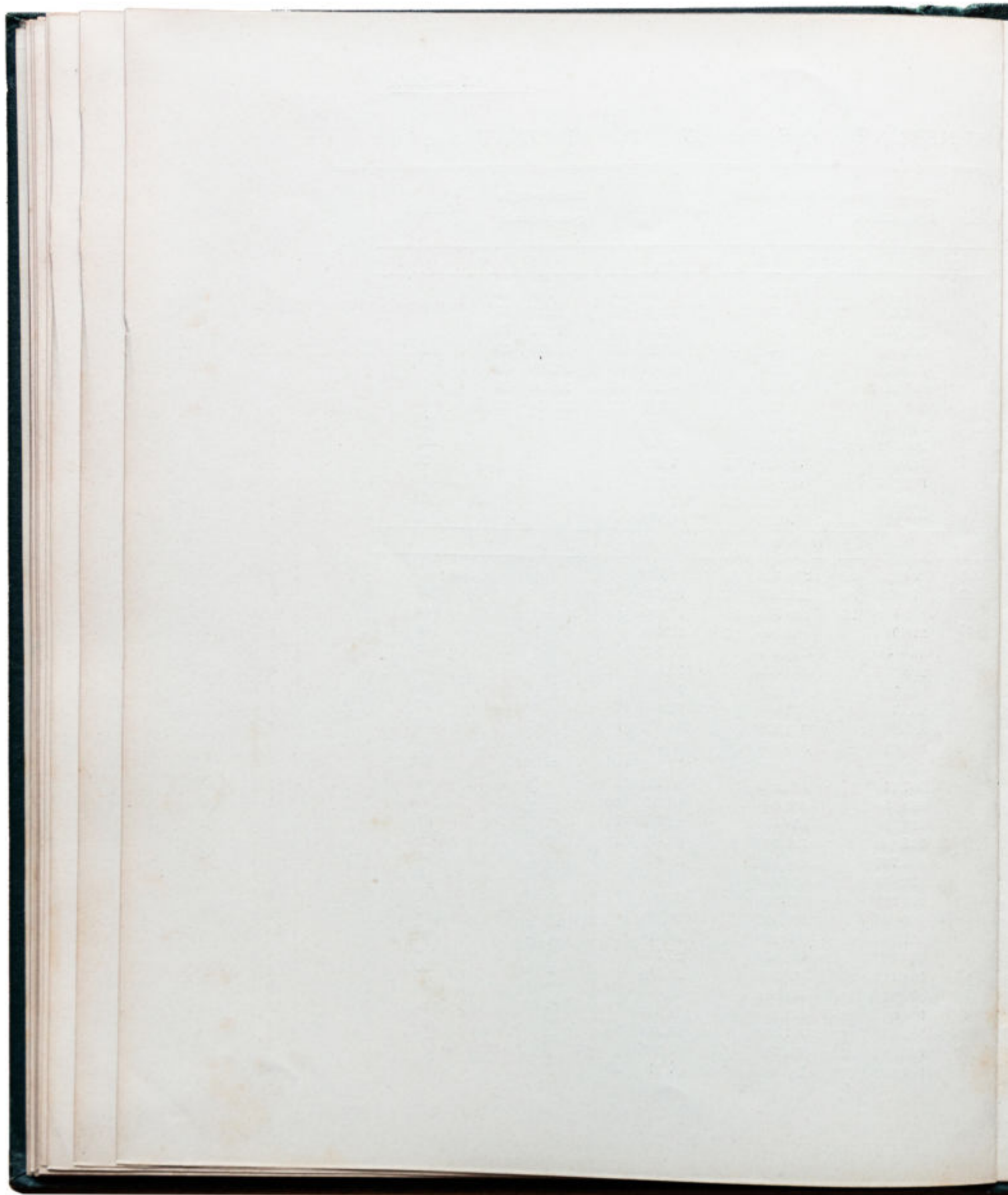
A MISKOLCZI TAKARÉKPÉNZTÁR 40 ÉVI ÜZLETMEN

Évi zárlat	Alaptőke	Tartaléktőke	Pénztári forgalom	Betét tőke a tőkésített kama- tokkal	Zálog követeléseink	
E z ü s t p						
1845. év végével	15,000		243,920	32	51,648	20
1846. „ „	15,000		550,972	12	95,160	50
1847. „ „	15,000		748,770	15	121,903	51
1848. „ „	15,000		664,221	72	108,305	96
1849. „ „	15,000		397,782	75	121,887	78
1850. „ „	15,000		411,549	68	104,031	80
1851. „ „	15,000		460,141	52	124,083	60
1852. „ „	30,000	95 02	727,094	47	139,694	08
1853. „ „	30,000	188 57	1,059,511	82	169,854	07
1854. „ „	30,000	567 53	1 142,312	04	174,658	32
1855. „ „	30,000	1,042 19	1,299,428	45	191,105	94
1856. „ „	30,000	1,450 10	1,662,183	53	220,706	56
1857. „ „	30,000	2,169 57	1 891,611	54	276,714	37
O s z t r á k						
1858. „ „	31,500	2,856 79	2 659,250	32	322,562	99
1859. „ „	31,500	2,888 25	2 790,976	53	349,914	46
1860. „ „	31,500	3,314 23	3 031,838	65	447,792	31
1861. „ „	31,500	3,383 05	2 578,137	84	416,317	09
1862. „ „	31,500	4,536 86	2 011,285	90	459,267	77
1863. „ „	31,500	5,085 28	2 356,910	14	529,766	68
1864. „ „	31,500	5,248 73	2 475,395	64	522,042	53
1865. „ „	31,500	5,819 36	2 452,248	40	589,195	99
1866. „ „	31,500	6,626 95	2 755,198	17	664,747	76
1867. „ „	31,500	6,867 99	3 196,614	46	784,582	66
1868. „ „	31,500	7,685 59	3 469,589	48	935,515	01
1869. „ „	31,500	9,358 07	3 912,493	49	1 237,987	34
1870. „ „	31,500	10,848 29	4 689,997	—	1 447,608	57
1871. „ „	31,500	12,971 36	5 598,401	08	1 645,303	49
1872. „ „	31,500	15,583 82	5 504,521	95	1 732,696	80
1873. „ „	96,000	186 68	6 673,060	50	1 571,265	64
1874. „ „	96,000	1,899 43	4 057,939	97	1 468,312	55
1875. „ „	96,000	3,645 80	3 235,327	17	1 487,627	—
1876. „ „	96,000	5,196 91	3 797,599	46	1 638,038	56
1877. „ „	96,000	6,644 99	4 084,025	50	1 792,726	31
1878. „ „	96,000	7,593 35	4 718,793	61	1 857,330	42
1879. „ „	96,000	9,410 07	4 680,775	52	1 901,880	66
1880. „ „	96,000	10,177 79	10 053,395	81	1 990,675	91
1881. „ „	96,000	12,610 06	8 983,411	08	2 318,621	39
1882. „ „	96,000	14,372 37	5 523,020	91	2 400,797	08
1883. „ „	96,000	16,492 41	5 446,507	80	2 494 854	61
1884. „ „	96,000	17,317 03	6 071,317	64	2 572,374	17

ÜZLETMENETÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÓ KIMUTATÁSA.

Zálog követeléseink		Kötvényekbeni követeléseink		Váltó tárcza követelése		Évi nyeresemény		Részvény tőke gyarap számla		Osztalék	
t p é n z b e n.											
10,014		32,704		8,170		749	44	749	44		
19,403		82,250		6,770		2,319	06	3,113	46		
23,815		101,724		6,900		3,969	21	7,269	53		
20,596		111,343		—	—	3,759	38	11,465	39		
15,725		102,413		3,500		2,143	06	14,296	39		
12,445		95,962		3,050		4,252	01	19,396	25		
18,182		109,371		5,250		3,392	27	23,952	37		
29,241		117,800		18,500		4,600					10
33,758		124,332		40,890		7,700					21
32,810		125,289		42,367	14	7,200					23
35,335		128,905		54,047	14	6,500					20
35,158		115,807		86,284	25	7,900					26
31,447		102,971	45	150,585		8,800					29
á k é r t é k b e n											
33,855	55	98,424	99	220,805	55	11,700					37
29,812	20	76,878	84	263,353	50	12,650					41
38,820		145,543	24	288,755	50	14,190					46
45,723	10	216,705		191,840	77	12,900					43
48,615		225,684		200,611		11,700					39
53,062		233,365		252,458		10,800					36
46,098		239,944		268,874		12,600					42
50,939		265,768		311,630		11,100					37
47,660		301,228		335,770		14,400					48
39,624		346,624		359,165		14,400					48
45,648		446,067		337,899		17,100					57
58,231		507,116		400,207		20,700					69
83,451		593,658		503,465		19,437	50				61
66,492		623,398		456,602		26,365	70				83
90,373		765,602		527,169		34,494	50				109
115,177		804,731		365,659		30,000					60
112,644		876,853		316,385		31,581					99
102,764		894,220		294,995		27,840					87
134,551		909,395		371,897		28,710					87
99,787		951,344	83	440,298		28,014					87
97,580		956,867		462,053		27,520					86
104,116	48	901,431	94	474,849		29,440					92
80,863	70	872,363	90	445,618		15,040					47
86,796	80	916,265	23	471,248		38,635					120
84,321	90	859,447	91	431,318		19,200					60
73,629	16	928,396	01	556,728		24,000					75
80,321		1,014,042	01	593,389		37,449	34				100

E 23,952 frt 37 kr. részben az 1848 - 49. évben elvesztett magyar pénzekben történt veszteség fedezésére fordított.

A MISKOLCZI TAKARÉKPÉNZTÁR

részvényeseinek betűrendes névsora 1885. június 1-én, részvényeik mennyiségével.

N é v	drb	N é v	drb
Albert Ede	1	Fischer Móricz	3
Apostol Pál	1	Ferenczi Bernát	6
Bakos Antal	1	Dr. Ferbstein József	1
Bartányi Gyula	2	Furman János	4
Bay Bertalan	2	Fűrész Ferencz	1
Bársony János	1	Fuchs Károly	1
Baumgarten Ferdinand	14	Groák Herman	1
Baumgarten Leo	4	Glósz Smik Emma	1
Begovsevicz Róbert	2	Greuter Antal	2
Bernáth György	1	Grünbaum Dániel	10
Bereczky Zsuzsanna	1	Herke Sándor	1
Borsod mező-keresztési takarékpenztár	1	Hercz Adolf	2
Bródy Dávid	1	Hercz Adolfné	1
Bródy Jakab	2	Hesz Miklós	1
Bizony Ákos	2	Horváth Lajos	7
Bizony Tamás	2	Hosszúfalusy Gyuláné	1
Broitzem Herman	4	Ibrányi László	3
Budaházy Lászlóné	1	Kaczander Áron	8
Csáthi Szabó István	1	Kérészi László	1
Csesznok József	1	Kérészi Lászlóné és Tóth Pál	1
Czinner Jakab	1	Klein Móricz	5
Dálnoky N. Barnabás	1	Klein Kálmánné	1
Dálnoky Nagy Lajos	1	Kovács György	1
Deák Ferencz	1	Kovács Lajos	2
Debreczeni Dániel	4	Kohn Lázár	2
Debreczeni Imre	2	Kubacska István	1
Gr. Dessewffy Emil	1	Kun József	10
Diószeghy György	1	Kun István	2
Ifj. Dobozy Dániel	3	Kun János	1
Dudok Józsefné	1	Kun Bertalan	2
L. Farkas Károly	1	Kőhalmi Ignác	1
Feliczides Sándorné	1	Láczy József	1
		Lázár Miksa	1

N é v	drb	N é v	drb
Lévay József	1	Dr. Ráczy György	1
Lekky István	1	Ref. tanári nyugdíj	1
Leszih Lajos	1	Rézler György	3
Lichtenstein József	7	Serfőző József	1
Leitner Ottó Gyula	1	Soltész Nagy Kálmán	5
Margonyay Gábor	2	Soltész Nagy Albert	3
Dr. Markó László	2	Soltész Nagy Béla	1
Majtényi Pálné	3	Soltész Nagy Ida	10
Mähr Károly	1	Spuller József	2
Mázer Imre	1	Stern Benő	1
Mayer Rezső	3	Stern József	6
Molnár Zsigmond	2	Stern Miksa	11
Molnár Elek	2	Stern Emánuel	1
Molnár Zsigmondné	1	Schwartz Herman	1
Mösz Frigyes	1	Szalay Antal	2
Mikuleczky István	1	Szántó István	1
Br. Neubron Sándor	2	Szathmáry Király Pál	3
Orczy Gyula	1	Szathmáry Király Terézia	2
Okolicsányi Jánosné	1	Szepessy Gyula	2
Papp Jánosné	2	Szepessy Amália	1
Pilta Miklós	2	Szepessy Katalin	1
Pilta Ádám	1	Szepessy Géza	1
Porcs Erzsébet, János, Margit		Szücs Karolina	1
István és Kálmán	1	Szücs Sámuel	2
Pollák Jakab	3	Szücs Miklós	6
Dr. Popper József	6	Tóth Pál	1
Propper Ignác	6	Teörök Vilma	2
Radvány István	3	Ujváry Ferencz	1
Ifj. Radvány István	1	Zauer József	9
Ragályi Jánosné	10	Zsarnay Lajos	2
Ragályi József	1	Zorkovszky Ágoston	1
Ragályi Ferencz	1	Br. Vay Béla	4
Ragályi Ábrahám	1	Vágó József	1
Ragályi Károly	2	Weinhändler Mózes	2
Ragályi György	2	Weisz Soma	1
Ragályi Lajos	2		

A VÁLASZTMÁNY.

Elnöke:

Horváth Lajos orsz. képviselő és házbirt. 1885-től (választmányi tag 1857-től)

Tagjai:

Bársony János ügyvéd, házbirtokos	1880-tól
Bizony Tamás ház- és földbirtokos	1880-tól
Bizony Ákos ügyvéd	1885-től
Debreczeni Dániel kereskedő és házbirtokos	1856-tól
Kérészi László ügyvéd	1885-től
Kubacska István kereskedő és házbirtokos	1880-tól
Lévay József Borsodmegye főjegyzője	1868-tól
Dr. Markó László Borsodmegye főorvosa és házbirtokos	1885-től
Molnár Elek ügyvéd és házbirtokos	1877-től
Dr. Popper József Borsodmegye tb. főorvosa és házbirtokos	1885-től
Soltész Nagy Kálmán Miskolcz város polgármestere és földbirtokos	1871-től
Soltész Nagy Albert ügyvéd, házbirtokos	1871-től
Szűcs Sámuel volt árvaszéki ülnök	1862-től

AZ IGAZGATÓSÁG.

Vezérigazgató:

Furman János gyár- és házbirtokos, 1882-től (választm. tag 1851-től).

Igazgatói tagok:

Kovács György házbirtokos, 1870-től (választm. tag 1845-től).

Spuller A. József házbirtokos, 1870-től (választm. tag 1866-tól).

Ferenczi Bernát kereskedő és házbirtokos, 1870-től.

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG.

Elnöke:

Kun István ház- és földbirtokos, 1876-től (választm. tag 1858-tól).

Tagjai:

Bakos Antal házbirtokos 1876-től

Mayer Rezső házbirtokos, 1882-től (választm. tag 1855-től).

Titkár: Bartányi Gyula ügyvéd és házbirt., 1885-től (vál. tag 1880-tól)

Ügyész: Molnár Elek 1881-től

Pénztárnok: Pehán József 1873-től

Könyvelő: Mázer Lajos 1877-től

Segédkönyvelő: Kun Barna 1872-től

Hivataltitkár: Mezősi Vilmos 1879-től

19

W. H. B. 2
✓